

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**EVLİ BİREYLERDE EVLİLİK UYUMU İLE
İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Semra ŞENTÜRK**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Seda BAYRAKTAR**

İstanbul - 2013

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi **Semra Şentürk** tarafından hazırlanan “**Evli Bireylerde Evlilik Uyumu ile İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi**” adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 25.06.2013

(Jüri Üyesinin Ünvanı , Adı , Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi :Yrd.Doç.Dr.Seda Bayraktar
Danışman- HAL.Üniv. Psikoloji ABD Öğr.Üyesi

.....

Jüri Üyesi :Yrd.Doç.Dr.Pervin Sevda Bıkmaz
HAL.Üniv. Psikoloji ABD Öğr.Üyesi

.....

Jüri Üyesi:Yrd.Doç.Dr.Aslı Burçak Taşören
HAL.Üniv. İngilizce Mütercim Tercümanlık Öğr.Üyesi

.....

Jüri Üyesi :Yrd.Doç.Dr.Banu Sayiner
HAL.Üniv. Psikoloji ABD Öğr.Üyesi (Yedek)

.....

Jüri Üyesi: Prof.Dr.Özkan Pektaş
HAL.Üniv. Psikoloji ABD Öğr.Üyesi (Yedek)

.....

Hayallerimin peşinden giderken, tüm cömertlikleriyle maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, sınırsız sevgi ve sonsuz güven duygularıyla her zaman yanımda olan, hayal ettiklerime ulaşmamı sağlayan ve en önemlisi hayallerime daha da büyük hayaller katmamı sağlayarak beni bugünlere getiren; “Canım Annem”, “Canım Babam” ve “Canım Ablam” için...

TEŞEKKÜR

Tezimin her aŐamasında sabırla ve bŸyŸk bir destekle yanımda olan, kendisine her ihtiyaç duyduğumda bilgi ve deneyimlerini tŸm içtenliğiyle benimle paylaşan ve beni her zaman motive eden tez danıŐmanım, sevgili hocam Yrd. Doç. Dr. Seda BAYRAKTAR'a, bana olan inancı ve anlayıŐı için sonsuz teŐekkŸr ederim.

Bu çalıŐmamı yŸrŸtŸrken bana verdiği destek için sayın amirim Olcay KARABAŐ'a ve değerli katılımcılara teŐekkŸrŸ bir borç bilirim.

İstanbul, 2013

Semra ŐENTŸRK

İÇİNDEKİLER

TABLULAR LİSTESİ.....	IV
ÖZET	VI
ABSTRACT.....	VII
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	1
1.2. Araştırmanın Önemi	1
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Varsayımlar.....	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	4
1.6.1. Evlilik.....	4
1.6.2. Uyum	4
1.6.3. Evlilik Uyumu.....	4
1.6.4. Doyum	4
1.6.5. Yaşam Doyumu	4
1.6.6. Problem ve Problem Çözme	4
1.6.7. Evlilikte Problem Çözme Becerileri.....	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ YAYINLAR.....	6
2.1. Evlilik ve Evlilik Uyumu.....	6
2.2. Yaşam Doyumu ve Evlilik Uyumu.....	11
2.3. Evlilikte Problem Çözme Becerileri ve Evlilik Uyumu	13
2.4. İlgili Yayınlar.....	17
3. YÖNTEM	26
3.1. Örneklem	26
3.2. Veri Toplama Araçları	26
3.2.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF).....	26

3.2.2. Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)	26
3.2.3. Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (EPÇBÖ).....	27
3.2.4. Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ).....	27
3.3. Verilerin Toplanması	28
3.4. Veri Analizi.....	29
4. BULGULAR.....	30
4.1. Kişisel Bilgilere Yönelik Bulgular	30
4.2. Cinsiyet ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	35
4.3. Yaş ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	36
4.4. Eğitim Durumu ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	37
4.5. Ekonomik Durum ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	38
4.6. Meslek ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	39
4.7. Evlilik Şekli ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	40
4.8. Evlilik Süresi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	41
4.9. Çocuk Sayısı ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	42
4.10. Birlikte Yaşanılan Kişilerle Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	43
4.11. Eş ile Benzerlik Düşüncesi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	44
4.12. Yaşam Doyumu ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	46
4.13. Evlilikte Problem Çözme Becerileri ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	47
5. SONUÇ VE TARTIŞMA	48
6.ÖNERİLER.....	54
7. KAYNAKLAR	56

8. EKLER.....	66
8.1. Ek 1: Kişisel Bilgi Formu (KBF).....	66
8.2. Ek 2: Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ).....	68
8.3. Ek 3: Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (EPÇBÖ).....	69
8.4. Ek 4: Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ)	70
9. ÖZGEÇMİŞ	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Cinsiyet Dağılımı	30
Tablo 2 : Yaş Dağılımı.....	30
Tablo 3 : Eğitim Durumu Dağılımı.....	31
Tablo 4 : Ekonomik Durum Dağılımı.....	31
Tablo 5 : Meslek Dağılımı	32
Tablo 6 : Evlilik Şekli Dağılımı.....	32
Tablo 7 : Evlilik Süresi Dağılımı	33
Tablo 8 : Çocuk Sayısı Dağılımı	33
Tablo 9 : Birlikte Yaşanılan Kişiler Dağılımı.....	34
Tablo 10 : Eş ile Benzerlik Düşüncesi Dağılımı.....	34
Tablo 11 : Cinsiyet ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki T-Testi Sonuçları.....	35
Tablo 12 : Yaş ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA ve LSD Testi Sonuçları	36
Tablo 13 : Eğitim Durumu ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları	37
Tablo 14 : Ekonomik Durum ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA ve LSD Testi Sonuçları.....	38
Tablo 15 : Meslek ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları.....	39
Tablo 16 : Evlilik Şekli ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları	40
Tablo 17 : Evlilik Süresi ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları	41
Tablo 18 : Çocuk Sayısı ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları	42
Tablo 19 : Birlikte Yaşanılan Kişiler ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları.....	43
Tablo 20 : Eş ile Benzerlik Düşüncesi ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	44
Tablo 21 : Eş ile Benzerlik Düşüncesi ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	45
Tablo 22 : Yaşam Doyumu Puanları ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	46

Tablo 23 : Evlilikte Problem Çözme Becerileri Puanları ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	47
---	----

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Semra ŞENTÜRK
Anabilim Dalı : Psikoloji
Programı : Uygulamalı Psikoloji
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Seda BAYRAKTAR
Tez Türü : Yüksek Lisans

EVLİ BİREYLERDE EVLİLİK UYUMU İLE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLERİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırma, evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini; İstanbul ilinde yaşayan 100 evli kadın ve 100 evli erkek olmak üzere, 200 evli bireyden oluşmaktadır.

Araştırma verilerini toplamak için; Kişisel Bilgi Formu (KBF), Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ), Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (EPÇBÖ) ve Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) kullanılmıştır.

Verilerin analizi için SPSS paket programından yararlanılarak; T Testi, Varyans Analizi (ANOVA), LSD Testi, Kruskal-Wallis Testi, Mann-Whitney U Testi, Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; cinsiyet, eğitim durumu, meslek, evlilik şekli, evlilik süresi, çocuk sayısı, birlikte yaşanan kişiler değişkenleri ile evli bireylerin evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaş, ekonomik durum, eş ile ilgili benzerlik düşüncesi, yaşam doyumu ve evlilikte problem çözme becerileri ile evli bireylerin evlilik uyumu arasında ise anlamlı bir ilişki vardır. 20-35 yaş aralığındaki evli bireylerin, 46-65 yaş aralığındaki evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları; ekonomik durumu iyi olan evli bireylerin, ekonomik durumu orta olan evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları; eşi ile çok benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile biraz benzediğini ve hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır. Ayrıca evli bireylerin yaşam doyumu arttıkça evlilik uyumunun arttığı, yaşam doyumu azaldıkça evlilik uyumu azaldığı; evlilikte problem çözme becerileri arttıkça evlilik uyumunun arttığı, evlilikte problem çözme becerileri azaldıkça da evlilik uyumunun azaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Uyumu, Evlilikte Problem Çözme Becerileri, Yaşam Doyumu.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Semra ŞENTÜRK
Field : Psychology
Program : Applied Psychology
Supervisor : Assist. Prof. Dr. Seda BAYRAKTAR
Degree Awarded : Master

RESEARCH OF VARIABLES WHICH ARE ASSOCIATED WITH MARITAL HARMONY ABOUT MARRIED PERSON

ABSTRACT

Aim of this study, variables, which are associated with marital harmony about married person, had been researched.

Survey of sample had had 200 participants which presented 100 married male and 100 married female people.

Individual Information Questionnaire, Scale of Life Satisfaction, Scale of Facility of Problem Solution at Marriage, and Scale of Marital Harmony have used for gathering research data.

SPSS package programme supported part of test and/or analyses in the survey. Data of research results have obtained by T-Test, Variance Analyses, LSD-Test, Kruskal-Wallis Test, Mann-Whitney U Test, Pearson Correlational Analyses in SPSS package programme.

According to research results; we did not search out significantly any relation between marital harmony of married person and variables which are gender, educational status, job, marital type, length of marital time, number of children, person who live together. On the other hand, we obtained significantly relation between marital harmony of married person and variables which are age, economic status, idea which like partner's, life satisfaction, facility of problem solution at marriage. Marital Harmony of Married person between 20 and 35 years of age is better than between 46 and 65 years of age. Person who is good position with respect to economic status have better marital harmony than medium status'. Married person who think that look like partner (he or she) about characteristic, ideology, etc. have better marital satisfaction the another one. In Addition; If Married person increased life satisfaction or facility of problem solution at marriage, their marital harmony would better than before. On the other hand, if variables decreased, marital harmony would get worse.

Keywords: Marital Harmony, Facility of Problem Solution at Marriage, Life Satisfaction.

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi

Evlilik üzerine yapılan araştırmalar, son yıllarda belirgin bir şekilde artış göstermektedir. Toplumsal yaşam alanında bulunan ve sosyal bir varlık olan insan, farkında olarak ya da olmayarak bir çeşit birlikte yaşama grubu olan “evlilik” toplumsal kurumunu kullanmaktadır. “Evlilik” kurumunun uzun soluklu bir süreç olduğu varsayılırsa, bu sürecin sağlıklı bir şekilde devam etmesi için de aradaki uyumun son derece önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla bu araştırmanın problemi; “Evlili Bireylerde Evlilik Uyumu İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda; yaşam doyumu ölçeği, evlilikte problem çözme becerileri ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılarak evlilik uyumu ölçeği arasındaki ilişki incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Evlilik, tarihsel süreç içerisinde 4000 yıllık yeni bir toplumsal kurumdur. Doğada olmayan, insanın kurduğu bir kültür kurumudur. Her kültür olayı gibi zamanla gelişen, değişen, yeni biçimler alabilen, kadın ve erkeğin birlikteliği ile gerçekleşen, en küçük toplum birimidir (Özğurlu, akt. Canel, 2007).

Bir yaşam biçimi olarak evlilik olgusuna birbirinden farklı kültürlerde evrensel düzeyde rastlanması, evliliğin toplumda çeşitli işlevleri yerine getirmesinden kaynaklanmaktadır. Bu işlevler arasında, cinsel yaşamın sağlıklı olarak düzenlenmesi, soy çizgisinin, cinsiyet rollerinin ve iş bölümünün belirlenmesi, ekonomik üretim ve tüketim etkinliklerinin düzenlenmesi gibi temel görevleri sayılabilir (Özgüven, 2000).

Evlilik kurumu kutsaldır ve çok önemlidir. Ancak bu güzel ortamın ve sıcaklığın oluşabilmesi, eşlerin birbirleriyle anlaşmasına, uyum ve bağlılık içinde birlikteliklerini sürdürmesine bağlıdır (Gökna, 2011). Fakat insanın kurduğu her yapı gibi, evliliğin de zamanla aksayan, düzeltilmesi gereken yönleri vardır (Özğurlu, akt. Canel, 2007).

Evli bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlığı açısından bu derece önemli olan evlilik yaşantısının kalitesini arttırmak pek çok araştırmacıyı bir yandan uyumu kavramsal olarak tanımlamaya, diğer yandan da eşler arasındaki uyumla ilişkili etmenlerin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapmaya yöneltmiştir (Koydemir, Selişik ve Tezer, 2005).

Yeni bir yüzyılla birlikte, tüm dünya toplumlarında olduğu gibi toplumumuzda da meydana gelen hızlı sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlerin bir yansıması olarak evlilik ilişkileri de değişmekte, karmaşıklaşmakta, evlilikte yaşanan sorunlar geçmişe oranla çeşitlenmekte ve eşler arasındaki uyum sorunları artmaktadır (şener ve Terzioğlu, 2008).

Evlilik zerine yapılan çalışmalara bakıldığında, eşler arasındaki uyum, son yıllarda yoğun şekilde ele alınan konulardan biri olmuştur (Yavuzer ve Gazioğlu, 2009). Eşler arasındaki uyumun ölümüne ilişkin, makalelerde gr ayrılıkları ve farklı yaklaşımlar yer almaktadır. Ayrıca batı literatüründe eşler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar çok yaygın olarak araştırılmasına ve çok sayıda araştırma yapılmasına karşın, ülkemizde bu konuya ilişkin kuramsal ve görgül yaklaşımların çok sınırlı düzeyde olduğu görülmektedir (Yılmaz, 2001).

İnsanın doğası gereği evlilikte kadın ve erkek arasındaki uyum eskiden beri önemli bir sorun olmakla birlikte, günümüzde uzmanların ilgilenmesi gereken bir durum haline gelmiştir. Çünkü, eşler arasındaki uyumsuzluklar sadece o evliliğin dağılmasına zemin hazırlamakla kalmamakta, aynı zamanda sosyal bir sorun olarak tüm toplumu ilgilendirmektedir (Burgess ve Cotrell, akt. şener ve Terzioğlu, 2008). Ayrıca bireylerin yaşamlarını etkileyen evlilik ilişkisindeki uyumun ne olduğu ve bunu etkileyen diğer unsurların belirlenmesi, yüksek boşanma oranlarının olduğu günümüzde büyük önem taşımaktadır (Güngör ve İlhan, 2008). Dolayısıyla, evli bireylerin evlilik uyumu ile ilişkili değişkenleri saptamak ve bu değişkenlerin evli bireylerin evlilik uyum düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek, toplumsal açıdan son derece önemlidir. Çünkü evlilikler, hem bireysel hem de toplumsal sonuçlar doğurmaktadır. Sosyal bir olgu olarak da toplumun tümünü etkilemektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile; evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Cinsiyet ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Yaş ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Eğitim durumu ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Ekonomik durum ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Meslek ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Evlilik şekli ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Evlilik süresi ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
8. Çocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
9. Birlikte yaşanan kişiler ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
10. Eşle ilgili benzerlik düşüncesi ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
11. Yaşam doyumu ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
12. Evlilikte problem çözme becerileri ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan bireylerin, veri toplama araçlarındaki sorulara içten ve doğru cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.
2. Araştırma örnekleminin, evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
3. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının, geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma, kolayda örnekleme (convenience sampling) yöntemi ile seçilmiş 200 evli birey ile sınırlıdır.
2. Yaşam doyumu, evlilikte problem çözme becerileri ve evlilik uyumu, veri toplama araçlarının ölçtüğü sorular ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Evlilik

İnsanlara mahsus olan sosyal bir sözleşme ve sosyal bir kurumdur. Modern toplumlarda ise evlilik; manevi, sosyal, dini ve siyasi anlamda aynı haklara sahip olan iki insan arasındaki sözleşmedir (Adasal, 1963: 395).

1.6.2. Uyum

Bütünün parçaları arasında bulunan uygunluk, ahenk (Türk Dil Kurumu, 2012).

1.6.3. Evlilik Uyumu

Karşılıklı etkileşen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen ve sorunlarını olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır (Erbek ve diğ., 2005: 39).

1.6.4. Doyum

Eldekinden hoşnut olma durumu, doyma işi, yetinme, kanma, kanaat (T.D.K., 2012).

1.6.5. Yaşam Doyumu

Yaşam doyumu, bir bireyin kendi belirlediği ölçütlere uygun olarak, bireyin tüm yaşamını pozitif olarak değerlendirmesidir. Yaşam doyumu öznel iyi olmanın bilişsel bileşenidir ve bireyin yaşamı hakkında değer biçmesini içermektedir (Atak, 2011: 33).

1.6.6. Problem ve Problem Çözme

Problem kelimesi karmaşık, sıkıntılı ve istenmeyen durumları ifade eden bir kavram olarak yaşamsal süreçlerde sıklıkla karşılaşılan durumları ifade etmektedir. Problem çözme ise, bir amaca erişmekte karşılaşılan güçlükleri yenme sürecidir ve

bilginin yanı sıra yaratıcılık ve çözüme ilişkin yöntemlerden yararlanmayı gerektirmektedir (Yalçın, Tetik ve Açıkgöz, 2010: 20).

1.6.7. Evlilikte Problem Çözme Becerileri

Hayata birlikte açılmaya karar veren iki kişinin mutlu yaşaması, aşkın ihtirasını canlı tutabilmesi ve birbirlerinin yeni gereksinimlerini karşılayabilmesi için gerekli bazı ilişki becerileri hakkında bilgi sahibi olması önem taşır (Göknar, 2011). Evlilikte problem çözme becerisi de bu ilişki becerilerinin en önemli basamağını oluşturur.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre evlilikte yaşanan problemler; fiziksel sağlığımızı, akıl sağlığımızı ve iş hayatımızı da olumsuz şekilde etkilemektedir (Stanley, 2001).

Karşılıklı etkileşen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen ve sorunlarını olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır (Beştepe ve diğ., 2005).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ YAYINLAR

2.1. Evlilik ve Evlilik Uyumu

Evlenme, farklı cinsten olan iki kişinin birlikte yaşamalarını sağlayan bir çeşit toplumsal anlaşmadır (Sayın, 1990: 79).

Evlilik; kurumsallaşmış bir yol, bir ilişkiler sistemi, kadınla erkeği “karı-koca” olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan ve toplumsal yönden üzerinde “devletin” kontrol, hak ve yetki iddiası bulunan yasal bir ilişki biçimidir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1990).

Evlilik, insan gruplarının yaşantıları boyunca uyguladıkları ve geliştirdikleri sosyal öğelerle yüklü bir kavramdır. Kültürlerarası farklılık göstermesi sosyal öğelerin değişik kültürler içinde oluşması ve farklı değer yargılarıyla yüklü olmasıyla açıklanabilir. Toplumlar kimin kimle, kaç eşle ve hangi koşullar altında evlenebileceğine dair birtakım kurallar yaratmışlardır. Çok değişik uygulamalar olmakla beraber evlilik, esas itibariyle toplum tarafından onanan kadın ve erkek ya da kadınlar ve erkekler arasında yaratılan bir ilişki türünü karakterize etmektedir. İlişkinin belirli kalıplar içinde gerçekleşmesi de evliliğin sosyal bir kurum olarak ele alınıp incelenmesine olanak vermektedir. Aile birliği sürekliliğini evlilik kurumuyla sağlar. Başka bir deyişle evlenme olgusu aileyi oluşturan toplumsal ilişkileri belirli kalıplar içine yerleştiren bir sözleşmedir. Malinowski bu iki kavram arasındaki farkı şöyle belirtmiştir; “Aile bir grup ya da örgüt, evlilik ise çocuk yapmak ve yetiştirmek için yapılmış bir kontrattır.” Böylece evlilik kadın ve erkek arasında gelenek ve göreneğe bağlı olarak şekillenen bir toplumsal anlaşma niteliğini kazanmaktadır (Gökçen, 1978).

Aile ve evlilik kurumu, geçmişten günümüze kadar her toplumda ve her toplumun çeşitli katmanlarında sosyal bir davranış olarak kabul edilip, sürekliliğini korumuştur. Kültür etkileşimleri ve teknolojik gelişmeler, bireylerin yaşantısında birtakım değişimlere neden olmuştur. Zaman içinde meydana gelen bu değişimler sonucu, aile ve evlilik kurumunun yapı ve işlevinde yeniden şekillenmeler meydana gelmiştir (Koçinoğlu, 1991: 101). Fakat aile ve evlilik kurumu, boyutları ve içeriği değişime uğramakla birlikte insanlık tarihi boyunca evrenselliğini ve toplumun temel birimi olma özelliğini korumuştur (Özgüven, 2001).

Evlilik, karşı cinsten iki kişinin paylaşımına ve etkileşimine dayanır. Bu nedenle taraflar iyi bir eşte olması gereken nitelikler yönünden önce kendilerini değerlendirmeli ve tanınmalıdırlar. Eş seçimin başarıyla gerçekleşmesi için bireyin kendi özelliklerini, beklentilerini ve amaçlarını iyi saptamış olması gerekir. Buna göre kendi özelliklerine en çok uyan ve ortak özellikleri çok olan kişileri ayırt etmesi gerekir (Özabacı, 2009).

Bazı uzmanlara göre, bireyler eş seçerken kendi bireysel ihtiyaçlarını tamamlayacak kişileri seçmektedirler. Bununla beraber araştırmalar, birçok insanın kendisiyle benzer davranış, ilgi ve değerleri paylaşan, benzer sosyo-ekonomik düzeyden gelen bireyleri seçtiklerini göstermektedir (Galin ve Brommer, akt. Gazioğlu, 2009).

Genellikle evlilikler, bir seçme süreci sonucunda gerçekleşir. Eş seçiminde iki temel ilke vardır; benzerlik ilkesi ve bütünleme ilkesi. *Benzerlik ilkesi*; sınırlı bir bireyler grubu içinde yaş, ırk, din, etnik köken, toplumsal sınıf, eğitim ve kişilik benzerliğine dayanılarak seçim yapılır. Benzerlik (homogami) ilkesi, benzerlerin birbirini çektiği gerçeği üzerine kurulmuştur. Buna karşılık *bütünleme ilkesi*; eşlerin özellikle kişilik açısından farklı ve tamamlayıcı özellikleri nedeniyle seçildiğini savunur. Bu ilke, karşıtların birbirini çektiği gerçeğine dayanmaktadır. Araştırmalar, hangi ilkenin daha çok uygulandığını ortaya koyamamıştır, ancak benzerlik ilkesinin daha geçerli olduğu yolunda belirtiler vardır. Benzerlik ilkesinin daha geçerli olması, böyle bir seçimin sosyo-ekonomik sınıf, din, eğitim gibi olanaklarla daha az çatışmaya yol açması, özellikle evliliğin ilk yıllarında karşılıklı toplumsallaşma sürecinin daha kolay olması nedeniyle olabilir. Ayrıca, ana baba isteği ve toplumsal baskı da benzerlik ilkesi doğrultusundadır (Onur, 2004).

Evlilik ilişkisi; insanın yaşam süresinin yarıdan fazlasını, hatta bazen üçte ikisine ulaşan bir süreyi kapsayabildiği için, son derece önemli bir karardır. Eş seçimi kararıyla birlikte kişi bundan sonraki yaşamını kiminle sürdüreceğine, kiminle birlikte yol alıp, gelişip değişeceğine, nasıl bir yaşam sürdüreceğine ve hatta kimden çocuk sahibi olup, kiminle birlikte çocuk yetiştireceğine kara vermiş olmaktadır. Ayrıca bir ilişkinin başlangıcındaki ortak hayat görüşü, amaç ve beklentiler de o ilişkideki uyum ve tatmini arttıracaktır (Şenel, 2009).

Evlilik, üç temel görevi başarabilmeyi gerektirir; kendi ailesinden ayrılabilmek (ayrışabilmek), rolleri, kuralları ve ilişkileri konuşabilmek, yeni bir ilişki kurabilmek. Yeni evli çift kısa bir süre içinde romantik bir dünyadan gerçek

dünyaya geçer. “Aşkın gözü kördür ama evlilik gözü açar.” sözü çok da yanlış görülmemektedir. Çünkü tüm ilişkilerin ilk iki yılı, eşlerin birbirlerinin farklılıklarına uyum sağlamaya çalıştıkları en zor yıllardır. Yapılan araştırmalar, çiftlerin tartışma örüntülerinin ilk iki yıl içinde oluştuğunu ve durağanlık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Birinci yıl içerisinde zamanla karşılıklı yakın ilişkilerin azaldığı, bununla beraber çatışmaların arttığı görülmektedir. İkinci yılın başlamasıyla eşler, genel konular ya da ilişkileri hakkında birbirleriyle giderek daha az konuşmaya başlamaktadırlar. Yeni evli çiftlerin bu yeni ilişki kurmada gösterdikleri başarı birbirleriyle iletişimlerinin kalitesini de doğrudan etkilemektedir. Birçok çift, birbirlerini sevdikleri için her şeyin otomatik olarak düzene gireceğine ilişkin doğrulanmamış bir mite sahiptirler. Oysa, yeni ilişkinin kurulması cinsel ilişki, kendini açma ve kendini tanıma, yakın ilişkide kabul edilebilir sınırların tayini gibi konuları içerir. Bu hususlar, üzerinde itina ile durulması gereken konulardır (Gazioğlu, 2009).

Uyum; bir kişinin davranışı ile diğer bir kişinin beklentisi arasındaki uygunluk olarak ifade edilir. Uyum fenomeni evlilik örneğinde ele alındığında, uygun bir biçimde düzenleme süreci olarak dile getirilir. Bu süreç, genellikle eşler arasındaki bağı ve birlik duygusunu güçlendirme sürecidir. Eşler birbirlerinin yanlış davranışlarını değil, doğru davranışlarını da bulmak ihtiyacındadırlar. Sürekli ödüllendirmeler, evlilikteki uyumun da zorunlu bir yanıdır (Sayın, 1990: 48).

Evlilik uyumu; bir evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerinin bir dengeye ulaşmasıdır. Mutlu eşler ne denli birbirlerini istedikleri için evlendiklerini belirtse de, her evlilikte gelenek, görenek ve yasalara bağlı bazı zorunluluklar vardır. Bir evlilik tümüyle gönüllü veya tümüyle zorunlu bir ilişki haline gelmişse, bu evlilikte uyumun bozulması, sorunların çıkması kaçınılmaz olur. Böylece evliliğin tüm heyecanı ortadan kalkmaya ve eşler arasında çatışmalar çıkmaya başlar (Tutarel-Kışlak, 1999).

Evlilik uyumu, çeşitli modeller açısından da ele alınmıştır. Psikodinamik modele göre insanlar bilinçli veya bilinçsizce kendi narsistik ihtiyaçlarını doyuran eşler ararlar. Eşlerden biri baskın veya agresifken, diğer eş boyun eğici veya mazoşistik düşüncelere sahip olabilir. Yani insanlar ego ideallerine en iyi hizmet edecek kişiyi eş olarak seçerler ve evlilik aracılığıyla bu ihtiyaçlarını gidermeye çalışırlar. Öte yandan ihtiyaçların benzerliği de eşleri bir araya getiren bir etmen olabilir. Yeni evli ve evlendikten dört yıl sonra boşanmış bireyler üzerinde ihtiyaç

tamamlama ve benzerlik durumlarını ele alan bir çalışma yapılmıştır. Evliliği süre çiftlerde anlamlı bir ihtiyaç tamamlama davranışı görülmemiş, fakat anlamlı bir benzerlik düzeyi ortaya çıkmıştır. Boşanmış bireylerde ise ne ihtiyaç tamamlama ne de benzerlik bulunmuştur. Eşlerin benzerlik düzeyleri arttıkça evlilik uyumlarının da arttığı görülmektedir (O’Leary ve Smith, akt. Kalkan, 2002).

Son yıllarda eş ilişkilerine, duygusal ilişkilere ve aile-içi ilişkilere sosyal öğrenme modeli çerçevesinde duyulan ilgi giderek artma; uyumlu ve uyumsuz çiftlerin davranışları bu model etrafında incelenmektedir. Stuart’ın pekiştireç modeline göre uyumlu ve uyumsuz çiftlerin davranışları gözlemlendiğinde, uyumsuz çiftlerin birlikte boş zaman faaliyetlerine pek fazla katılmadıkları, birlikte oldukları süre içinde de birbirlerini hoşnut edecek çok az davranış sergiledikleri, çoğunlukla birbirlerine karşı negatif oldukları görülmektedir. Uyumsuz çiftler çoğunlukla şikayet edici, savunmacı ve karşı koyucu davranış gösterirler. Eşinin ifadelerini de olumsuz olarak değerlendirme eğilimindedirler (O’Leary ve Smith, akt. Kalkan, 2002).

İki ayrı kişiliğin birbiri ile bütünleşmesi çağdaş anlamda sağlam ve mutlu bir evliliğin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Bu duruma eşlerin “bütüncül uyumu” denilmekte ve bütüncül uyum, karı kocanın farklı boyutlarda karşılıklı iletişim ve etkileşimde uyum gösterebilmeleriyle açıklanmaktadır. Bu uyum boyutları kısaca şunlardır:

- Kişiler arası ilişki kurmada uyum,
- Ruhsal yaşantıda uyum,
- Sosyal yaşantıda uyum,
- Eşlerin karşılıklı tutum ve davranışlarında uyum,
- Birbirlerini tamamlamada ve bütünleşmede uyum,
- Cinsel yaşamda uyum.

Karı koca günlük yaşamında yukarıda sıralanan boyutlarda uyumlu olmakla birlikte, boyutların birkaçında “biz benliği” , “ben” , “sen” yerine geçebiliyor ise eşlerin evliliklerinde “bütüncül uyumu” yakaladığından bahsedilebilir (Özuğurlu, akt. Aktaş, 2009).

Johnson ve diğerleri de, doğrulayıcı faktör analizi sonucu, eşler arasındaki uyumun beş ayrı bölümden oluştuğunu (eşler arasındaki mutluluk, etkileşim, anlaşmazlıklar, problemler ve boşanma eğilimi) ve bunların iki boyut altında toplandığını belirtmişlerdir. Mutluluk ve etkileşim birinci boyutunu, diğer üçü de

ikinci boyutunu oluşturmaktadır. *Eşler arasındaki mutluluk*; bireyin evliliği hakkındaki doyum hissidir. Kişinin hem evlilik hakkındaki genel duygularını (genel olarak mutlu olma, evliliğini 3 yıl öncesiyle karşılaştırma ve aşkının gücü gibi) hem de ilişkisinin belirli yönleri hakkındaki duygularını (anlaşma, aşk ve sevgi miktarı, eşiyile aynı fikirde oldukları şeylerin miktarı ve cinsel ilişkileri gibi) içerir. *Eşler arasındaki etkileşim*; yemek saatleri, alışveriş, arkadaşları ziyaret ve eğlence yerlerine gitme gibi karı kocanın günlük faaliyetlerde ne kadar birlikte vakit geçirdiklerini içerir. *Eşler arasındaki anlaşmazlık*; ilişkideki sözel ve fiziksel çatışmanın yoğunluğu ve miktarı olarak tanımlanmaktadır. *Eşler arasındaki problemler*; çabuk sinirlenme, kolayca incinme hissi, kıskançlık, kimseyle konuşmama, evde çok bulunmama, savurganlık, içki ya da psikoaktif ilaç kullanma gibi eşlerin kişisel özellikleri ya da davranışlarının evlilikte problem yaratıp yaratmadığıyla ilgilidir. *Boşanma eğilimi*; evliliğin problemlili olduğunu ve boşanma olasılığını düşünme gibi evlilik ilişkisinin bilişsel yönünü ve arkadaşlarıyla ya da eşiyile boşanma olasılığı hakkında konuşma ve eşten ayrılma gibi davranışları birlikte içermektedir. Evlilik süresi ve cinsiyet gibi evliliğin yapısına bağlı olarak bu boyutlar zaman içerisinde çok farklılaştıkları için, anılan araştırmacılar her iki boyutu da içeren ölçeklerin muğlak sonuçlara yol açabildiğini ve evlilik sürecinin anlaşılmasına çok az katkıları olduğunu belirtmişlerdir (akt. Yılmaz, 2001: 49.)

Karşılıklı etkileşen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen ve sorunlarını olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır. Dolayısıyla; mutluluk, doyum ve beklentilerin gerçekleşmesi, evlilikte karşılıklı uyum ile mümkündür (Erbek ve diğ., 2005).

Uyumlu bir evliliğe bağlı olarak gelişen evlilik mutluluğu ve evlilik doyumunu, insan yaşamında önemli bir rol oynamakta ve evli bireylerin psikolojik sağlığını yakından etkilemektedir. Evlilik uyumu bozulmaya başladığında bu tablo, eşler ve var ise çocuklar açısından bir yaşam krizine ya da travmaya dönüşmektedir. Bu durum mutlu ya da mutsuz evlilik olgusunu da ortaya çıkarmaktadır. Uyumlu bir evlilik ilişkisi eşlerin evlilikten sağladığı doyumunu ve evlilik mutluluğunu etkilerken, diğer değişkenlerle birlikte gittikçe zorlaşan sosyo-ekonomik koşullar karşısında eşlerin psikolojik sağlığını da korumaktadır (Sardoğan ve Karahan, 2005).

Evlilik ilişkisindeki uyum, evli bir bireyin psikolojik iyilik hali için sahip olması gereken en önemli ilişkilerden biridir. Sosyal, fiziksel, psikolojik ve duygusal ilişkileri içeren evlilikte uyumun sağlanmış olması, hem eşlerin hem de ailedeki

diğer bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarının da temelini oluşturan en önemli etmenlerdendir (Duman, 2012). Aile yaşamında eşler arasında uyum sağlanarak mutluluğun elde edilebilmesi için eşlerin; iletişim, değer ve amaçlar, karar verme, evle ilgili faaliyetlerin yürütülme biçimi, yakın akrabalarla ilişkiler, serbest zamanların değerlendirilmesi, gelir idaresi gibi konularda görüş ve çabalarını birleştirmeleri gerekmektedir (şener, 2002).

Evlilik uyumu, evliliğin gönüllü ve zorunlu olan yönlerinin dengeye ulaşmasıdır. Evlilik uyumu, evli çiftler arasındaki ilişkinin uyumunu ve evlilik ve aile hayatındaki değerşen durumlar karşısında eşlerin, birbirlerinin beklenti ve ihtiyaçlarındaki dengeyi bulma ve bunlardaki değerişimlere adaptasyonu içermektedir. Evlilik yaşantısında uyum, çok boyutlu bir olgudur ve maruz kaldığı biyolojik, psikolojik veya sosyal birçok etkiye açıktır (Duman, 2012).

Eşler arasında uyum, ilişkideki tüm alanları etkileyebilen önemli etkenlerden biridir. Zamanla, eş ilişkisinde olumlu ve olumsuz faktörlerin birlikte işlerlik gösterdiği bir denge kurulmakta, bu dengeler sistemi evliliği sürdürücü ya da bozucu rol oynayabilmektedir (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009). Evlilik ortak bir proje olarak ele alındığında amaçlar ortak olmalı, eşler uyumu yakalamak adına ortak kararlar alabilmeli, uygulayabilmeli ve yaşanılan problemleri çözüme ulaştırmak noktasında ortak bir bakış geliştirilebilmelidir (Tarhan, 2006).

2.2. Yaşam Doyumu ve Evlilik Uyumu

Yaşam kişinin işte ve iş dışında geçirdiği zamanın tamamıdır. Yaşam doyumu ise, kişinin, iş, boş zaman ve diğer iş dışı zaman olarak tanımlanan yaşama gösterdiği duygusal tepkidir ya da tutumdur (Dikmen, 1995).

Yaşam doyumu, antik çağdan bu yana incelenen bir konudur. İnsanın yaşamından doyum bulmasını, haz dolu yaşantılara daha fazla sahip olmasını içeren bu olgu, kuşkusuz hemen herkesin ilgisini çekmektedir. İnsan, kendi yaşamının olumlu hale gelmesine doğal olarak duyarlıdır (Yetim, 1991).

Vara'ya (1999) göre yaşam doyumu kavramının bir parçası olan doyum; beklentilerin, gereksinimlerin, istek ve dileklerin karşılanmasıdır. Yaşam doyumu genel olarak kişinin bütün yaşamını ve bu yaşamın tüm boyutlarını içerir. Bu bağlamda yaşam doyumu; belirli bir duruma ilişkin doyum değeril, kişinin genel

olarak tüm yaşantılarındaki doyumunu olarak anlaşılır. Ayrıca yaşam doyumunu; mutluluk, moral gibi değişik açılardan iyi olma halini ifade eder.

Kesin olarak tanımlamak güç olsa da Veenhoven'a göre yaşam doyumunu; kişinin bir bütün olarak kendi hayatının genel kalitesini pozitif olarak değerlendirmesinin derecesidir. Başka bir deyişle, kişinin kendi yönlendirdiği hayatından ne kadar çok hoşlandıdır ve kavram, kişinin genel olarak yaşamı ile ilgili duygularını ifade etmektedir. Yaşam doyumunu, yaşamın belirli alanlarından tatmin (iş, aile vb.) gibi bir seviyede değerlendirilebileceği gibi yaşamın geneli içinde değerlendirilebilmektedir. Çünkü yaşam doyumunu, yaşam hakkındaki genel duyguları da yansıtmakta ve duygusal mutluluğun bir ölçüsü olarak da görülmektedir (akt. Aşan ve Erenler, 2008).

Çağdaş evliliklerin geleneksel evliliklerden farklı olduğu, arkadaşlık ögesinin önem kazandığı ve paylaşılan şeylerin sayısının arttığı dikkatimizi çeker. Evliliğin sürekli kılınmasında egemen olan faktörlerin başında tarafların evliliğe hazır olmaları, görev ve sorumlulukların paylaşılması, farklı etkinlik ve sosyal ilişkiler yoluyla evliliği monotonluktan kurtararak evliliğin anlamlı kılınması sayılabilir (Yavuzer, 2009). İnsanlar duygularını diğer bireylerle paylaştığı, hissettiği ve sosyal ilişkilere girdiği sürece mutlu olur ve psikolojik doyum sağlar. Artan psikolojik doyum ise bireyin yaşam kalitesini ve yaşam doyumunu olumlu anlamda etkiler (Hamarta ve diğ., 2009). Ayrıca evlilik doyumunu tek başına ele almak yerine yaşam doyumunu ile bağlantılı olarak düşünmek daha uygundur. Kişi hayatının tüm yönlerinde mutlu olmak ister. Bunun için de meslek, eğitim, yaratıcılık ve insanlık ilişkilerini seferber eder. Evlilik, hayatının mutlu ve doyumlu yaşamayı arzu ettiği diğer bir yönüdür (Harris, akt. Canel, 2007: 32).

Bireylerin yaşamlarına yön veren önemli tercihler vardır. Bunlardan bir tanesi de "eş seçimi"dir. Kişi yaptığı bu seçimle yaşam akışı içinde neyi, nerede, nasıl ve ne şekilde yaşayacağına karar vermektedir. En genel anlamıyla evlilik; bireyin yaşam kalitesinin ve yaşamdan sağladığı doyumun göstergesidir (Yıldız, 2009). Bireylerin yaşam doyumlarında evlilik önemli bir yere sahiptir. Evlilik kurumunun sağlıklı ve sağlıklı işlevleri bireyin günlük yaşam etkinliklerini doğrudan etkileyen bir özellik taşımaktadır. Yapılan çalışmalar sağlıklı evlilik ilişkilerinin bireylerin yaşam doyumunu olumlu yönde etkileyen bir unsur olduğunu vurgulamaktadır (Tomrukçu, 2010).

Yaşam doyumu ile ilgili yapılan çalışmalar cinsiyet, ırk ve gelir durumunun yaşam doyumunu ve mutluluğu yordamada hemen hemen hiçbir etkiye sahip olmadığını, psikolojik değişkenlerin örneğin kişisel eğilimlerin, yakın ilişkilerin ve içinde yaşanılan kültürün birey üzerindeki etkisinin yaşam doyumunu açıklamada daha fazla etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Myers ve Diener, akt. Dingiltepe, 2009). Ayrıca Dikmen (1995), evlilik süresi ile yaşam doyumunu arasında bağlantı bulmuştur: Evli kalınan süre arttıkça çiftler birbirini daha iyi tanımakta, evlilik bağında bir güçlenme ve evlilikten doğan sorunlarda bir azalma gözlenmektedir. Glenn ve Weaver (1981) da, evlilikteki uyumun ve mutluluğun bireyin genel yaşam doyumuyla yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Evlilik ilişkisi içerisindeki çiftlerin en çok yakındıkları problemlerin kaynaklarına inildiğinde, çatışma çözme ve problem çözümü gibi iletişim odaklı becerilerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Çiftlerin yaşadıkları duygusal ve davranışsal problemler, herhangi bir yardım almadıkları takdirde, evliliklerini olduğu kadar yaşam doyumlarını da etkilemekte, dolayısıyla yaşam kalitelerini de düşürmektedir (Akgün ve Uluocak, 2010).

2.3. Evlilikte Problem Çözme Becerileri ve Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu üzerinde etkili olan diğer bir etken de evlilikte karşılaşılan problemlere karşı eşlerin sahip olduğu evlilikte problem çözme becerisinin derecesidir.

Evlilikte bireyler yaşamı paylaşmak üzere bir araya gelirler. Bazı noktalarda beraber, bazı noktalarda ise birbirlerinden farklı düşünen bireylerin çatışma yaşamadan bu birlikteliği sürdürmeleri beklenemez. Ancak mutlu bir evliliğin sürdürülebilmesi, evlilik ilişkisinin yıpranmaması ve sorunların her iki tarafı da memnun edecek şekilde çözülebilmesi için eşlerin birbirleriyle nasıl iletişim kurmaları gerektiğini bilmeleri oldukça önemli bir konudur (Ergin, 2009). Çünkü iletişimin sağlıklı olması, evlikte yaşanan problemlere karşı daha sağlıklı çözümler bulmanın temelini oluşturur.

Problem çözme, bütün hayat boyunca ihtiyaç duyulan bir yetenektir. Hayatın canlılığı, her nesli, üzerinde çalışılması ve çözülmesi gereken özel problemlerle karşı karşıya getirir. İnsanın ilerlemesi, onun problemlerini çözme konusunda

gösterdiği yeteneğe göre ölçülür. Bireylerin içinde uzun bir süre gizli kalan kişisel problemler zamanla anormal şekilde önem kazanır ve daha memnunluk verici yollarda harcanabilecek enerjilerin ziyan olmasına sebep olur oysa ki problem çözme, bir amaca erişmekte karşılaşılan güçlükleri yenme sürecidir. Bu süreç, şartlara uymak veya engelleri azaltmak yolu ile gerginlikten kurtulmanın ve organizmayı bir iç dengeye kavuşturmanın yollarını arar. Problem çözme, öğrenilmesi ve elde edilmesi gereken bir yetenektir, psikolojik bir haldir-ruhen tereddütler içinde mücadele etmeye hazır olma; içten gelen duygusal ve zihni davranımların sahnenin ardında kalan “niçin”lerini bilinçli bir şekilde meydana çıkarmaya istekli olma; en iyi ve kesin hal çaresini araştırmada fikirce tarafsız kalmaya kararlı olma; problemin önemine uygun düşün dikkat ve çabayı göstermede ve problemin hayat çerçevesindeki gerçek yerini aramada yeteri kadar akıllıca hareket etme halidir (Bingham, 1973).

İyi bir problem çözme, bugünün karışık dünyasında gerekli ve daha iyi bir dünya meydana getirecek daha iyi insanlar yetiştirmeye yardım etmekte çok etkilidir (Bingham, 1973).

Etkili problem çözme kapasitesi problemlerin net bir şekilde tanımlanıp ortaya konması, bu problem için alternatif çözüm yollarının tartışılması ve her iki taraf için uygun olan çözüm yolunun uygulamaya geçirilmesidir (Akgün ve Uluocak, 2010).

Başkalarına karşı sorumluluk duymak, bireyin problem çözümüne ilgisini arttırır. Sorumluluk duygusu onu, problemleri daha çabuk anlar ve bu problemleri çözme ihtiyacını daha şiddetli hisseder bir duruma getirir. Sorumlu bir kimse başkalarının rahatını ve mutluluğunu düşündüğü için problem çözmeye karşı muhtemelen daha olumlu bir yaklaşımda bulunur (Bingham, 1973).

Bir evliliğin yürütülmesinde hiçbir çatışma yaşanmayacağı düşüncesi oldukça gerçek dışı olmakla beraber, doğru problem çözme stratejilerinin kullanılması ilişki için yapıcı ve olumlu sonuçlar doğurmaktadır (Hünler ve Gençöz, 2003). Evlilikte mutluluk, evli bireylerin ilişki kurma becerileri ile ilişkilidir. Bir ilişki kurma becerisi olan problem çözme becerisi de bu yüzden önemlidir. Çünkü evlilikte doyum ile problem çözme becerisi arasında bir ilişki vardır: Evlilik doyumu fazla olanların evlilik doyumu az olanlara göre, daha etkin problem çözme yolları geliştirdikleri görülmüştür (Winemiller ve Mitchell, 1994). Evlilikte başarı, büyük ölçüde eşlerin karar verme süreciyle ve çatışma durumunda birbirleriyle iletişim kurma biçimleriyle yakından ilgilidir. Tartışmak ve öfkeyi açık bir şekilde ifade

edebilmek evlilikte önemli bir faktördür. Buna karşılık, sürekli sızlanmak, kendini savunmaya çalışmak, inatçılık ve içe çekilme, evlilikte sorun belirtileridir (Yavuzer, 2009).

Evlilik ilişkisinde çatışma kadar önemli kavramlardan biri de problem çözme ve başa çıkma stratejilerinin doğru biçimde kullanılmasıdır. Fakat diğer yandan, her evlilik ilişkisinde belirli bir düzeyde problem yaşanılması kaçınılmazdır (Demir, 2009). Aslında pek çok eş birbirini sever ama bir sorunla karşılaştığında ya da görüş ayrılığına düştüğünde nasıl davranması gerektiğini bilemez. Eşler farklı olduklarının bilincine vardıkça birbirlerini daha iyi tanıyacak, algılayacak ve sonuç olarak daha uyumlu olacakları bir ilişkiye doğru yol alacaklardır (Gökner, 2011).

Sorun çözme becerisi beraberinde uyum yeteneğini de getirdiğinden ruh sağlığının da bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Evlilikte karı-koca, ebeveyn-çocuk, yakın çevre-akraba ilişkilerinden doğan pek çok faktöre dayalı sorunlarla sıklıkla karşılaşmak mümkündür. Yaşamın bir gerçeği olarak düşünüldüğünde sorun çözme becerisi, etkin biçimde kullanıldığında aynı çatışma kavramında olduğu gibi evlilik ilişkisi veya aile üyeleri için olumlu sonuçlar verecek hale dönüştürülebilir. Teknik bir beceri olarak görüldüğünde sorun çözme, eğitim yoluyla kazandırılabilir, öğretilir veya daha üst düzeylerde geliştirilebilir bir beceridir (Yıldız, 2009).

Weiten, evlilikte sıklıkla rastlanan ve çatışmaya neden olan sorunları şu şekilde belirlemiştir:

1. Evliliğe yönelik gerçekçi olmayan mutluluk beklentileri,
2. Eşlerin birbirlerinden farklı rol beklentilerine sahip olmaları (kimin yemekleri yapacağına, kimin ev dışında çalışacağına, kararları kimin alacağına dair v.b.),
3. Evliliğe ilişkin ekonomik sorunlar (mevcut paranın nereye harcanacağı çatışmaları),
4. Yetersiz iletişim,
5. Akrabalara ilişkin sorunlar (özellikle eşlerden birinin ebeveynlerine maddi ya da duygusal açıdan bağlı olmasından kaynaklanan problemler),
6. Cinsel sorunlar,
7. Eşler arasında çocukların büyütülmesi ve disiplini ile ilgili fikir ayrılıkları,
8. Eşlerden birinin yeni ilgi alanları geliştirmesi, yeni bir ortam veya arkadaşlıklar kurması ve diğer eşin buna uyum sağlayamaması, eşlerin birbirlerinden farklı yönlerde kendilerini geliştirmeleri,

9. Diğer sık rastlanan sorunlar: Kıskançlık, sadakatsizlik, yerme, dırıldır, patronluk taslama, başatlık, aşkın bitmesi, ben merkezilik v.b. (akt. Canel, 2007: 33).

Kertsen de, evlilik sorunlarında yaşanan aşamaları incelediği çalışmasında, ilişkilerinde problem yaşayan 49 eşle yaptığı ayrıntılı görüşmeler sonucunda, bireylerin evlilik problemleri açısından üç aşamadan geçtiklerini belirlemiştir. İlk aşamada eşler beklentilerinin karşılanmaması nedeni ile hayal kırıklığı yaşamaktadırlar. Aynı zamanda birbirlerini olumsuz şekilde değerlendirmeye başlamakta, ancak eşini hoşnut etme ve problemleri çözümleme çabaları devam etmektedir. İkinci aşamada bireyler, evliliğin getirdiği kazanç ve kayıpları değerlendirmektedirler. Eşler, kalma ve ayrılma düşünceleri arasında gidip gelmektedirler. Evliliğe ilişkin umutlar devam etmesine rağmen, şüpheler de başlamaktadır. Son aşamada ise evliliğin sona erebileceği düşüncesi egemen olmakta ve problemlerden kaçınma, eşinden fiziksel olarak uzaklaşma gibi davranışlar görülmektedir. Bu noktada eşlere çatışma çözümü, iletişim becerileri ve problem çözme becerileri gibi konularda yapılan yardımların gerekliliği önem kazanmaktadır (akt. Canel, 2007: 32).

Her problem mutlaka çözümlenmelidir diye düşünülmemelidir. Genellikle bir ilişkide %30 oranında çözümsüz diye bakılacak bir problem alanı kabul edilmelidir. Bireysel farklılıkların yarattığı bu durumdan dolayı çift, ömür boyu süren bir kavganın içinde kalabilir. Bu nedenle ilişkilerde yaşanan zıtlıklar göz ardı edilmemelidir. Çünkü zıtlıkları yaşamak her zaman kötü değildir. Önemli olan, eşlerden her birinin, kendini böylesi bir durumda bile rahat hissedebilmesi ve olaylara olabildiğince geniş açılardan bakabilmesidir. Bunun için çiftini iletişimi, aile yaşantıları, görüş açıları, sosyal yaşantıları, kişilik farklılıkları, dini inançları vb. konularda farkındalık yaşamaları gereklidir (Ergin, 2009).

Evlilikte bireylerin sorunlarının üstesinden etkin, başarılı ve verimli biçimde gelebilmeleri için izlemeleri gereken birtakım yollar bulunmaktadır. Bunlar genel hatlarıyla:

1. Her iki tarafın da var olan sorunu “rahatsız edici bir durum olarak algılaması” gerekmektedir,
2. Sorunun varlığını kabul etmek,
3. Sorunu doğru tanımlamak,
4. Çözüm için alternatifler üretmek,
5. Alternatifleri eleyerek uygun olan bir tanesini seçmek ve uygulamak,

6. Sonucu değerlendirmek (Yıldız, 2009).

Evlilik sorunlarını başlatan ve sürdüren güçler karmaşıktır. Sosyal, dini, psikolojik, ekonomik faktörler evlilik sorunlarını etkilemektedir. Evlilik sorunlarının çok boyutlu olması, etkili önleme çalışmalarını güçleştirmektedir. Ayrıca kişilerin, evliliğin doğal olduğuna, doğru eş seçilirse her şeyin yolunda gideceğine ve evlilik ilişkisinin geliştirilmesi için çaba göstermenin gereksiz olduğuna ilişkin inançları olabilmektedir (Cox, akt. Yavuzer ve Gazioğlu, 2009). Oysa ki eşler arası ilişkide yaşanan çatışma ve sorunların üstesinden gelinmesinde, tarafların sorunlarından kaçmayarak sorunların varlığını kabul edip birbirlerine karşı uygun iletişim kalıplarını kullanarak isteklerini, duygularını, istek ve duygularının nedenlerini belirtmeleri, karşılıklı çıkarlar için çözümler üretmeleri hem eşlerin bireysel olarak hem de evlilik ilişkisinin bu süreçten güçlenerek kazançlı çıkmasına neden olacaktır (Yıldız, 2009).

İnsanlar sorun çözmeyi, sağlıklı kararlar vermeyi bazen stresli bulurlar. Ancak unutulmamalıdır ki tarafların, sonucundan doyum sağladıkları sorunlar gerçekten çözülmüş demektir (Yıldız, 2009).

2.4. İlgili Yayınlar

İnsanın doğası gereği evlilikte kadın ve erkek arasındaki uyum eskiden beri önemli bir sorun olmakla birlikte, günümüzde uzmanların ilgilenmesi gereken bir durum haline gelmiştir. Çünkü, eşler arasındaki uyumsuzluklar sadece o evliliğin dağılmasına zemin hazırlamakla kalmamakta, aynı zamanda sosyal bir sorun olarak tüm toplumu ilgilendirmektedir (Burgess ve Cottrell, akt. Şener ve Terzioğlu, 2008).

Yurtiçinde ve yurtdışında evlilik ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde de evlilik uyumunun yoğun bir şekilde ele alındığı görülmüştür:

Erel ve Burman, yaptıkları meta-analiz çalışmasında eşler arasındaki uyum ile ilgili olan 68 araştırmayı incelemişler ve bu çalışmaları 3 boyuttan birine yerleştirmişlerdir. Bu boyutlar aşağıda belirtildiği gibidir:

- 1- Eşler arasındaki doyum (eşler arasındaki uyumu; ahenk, doyum, gerilim çerçevesinde pozitif ya da negatif olarak değerlendiren çalışmalar),
- 2- Ebeveyn-çocuk ilişkisi (evlilik ilişkisini ebeveyn-çocuk ilişkisine göre değerlendiren çalışmalar),

3- Eşler arasındaki çatışma (eşler arasındaki fiziksel ve sözel saldırganlığın sıklığı ve yoğunluğunu ölçmeye çalışan araştırmalar) (akt. Işiloğlu, 2006).

Evlilik uyumunu etkileyen değişkenler araştırılırken genel olarak cinsiyet, yaş, gelir, eğitim, sosyoekonomik düzey, evlilik yılı ve çocuk sayısı gibi demografik değişkenler (Ansari, 2003; Quinn ve Odell, 1998; Filsinger ve Wilson, 1984) ele alınmıştır.

Yıldırım (1992), evli bireylerin uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenleri araştırmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında; bireysel kategoride ele alınan cinsiyet, yaş, ilk evlenme yaşı, sağlık durumu, kendi fiziki görünüşünden memnuniyet ve eşinin fiziki görünüşünden memnuniyet değişkenleri evli bireylerin uyum düzeyleri üzerinde önemli düzeyde etkili bulunmuştur. Ailesel kategoride ele alınan evlilik biçimi, ev işlerini paylaşma, eşle duygu ve düşüncelerini paylaşma, akraba ve yakınlarının desteği, ailede yapılan sert tartışma ve kavga, eşlerin akrabalık derecesi, eşlerin çocuk eğitiminde anlaşmaları, eşlerin cinsel yaşamda anlaşmaları da evli bireylerin uyum düzeyleri üzerinde önemli düzeyde etkili bulunmuştur. Sosyo-ekonomik kategoride ele alınan ailenin eşlerce algılanan sosyo-ekonomik düzeyi, ailenin aylık gelirinin yeterlilik derecesi, mesleki durum, eşlerin ailenin aylık gelirin katkısı derecesi, öğrenim düzeyi ve yaptığı işten memnuniyet değişkenlerinin de evli bireylerin uyum düzeyleri üzerinde önemli düzeyde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada, bireylerin geçirdiği evlilik sayısı, eşler arasındaki yaş farkı ve çocuk sayısı değişkenlerinin evli bireylerin uyum düzeyleri üzerinde önemli düzeyde etkileri bulunmamıştır.

Eşlerin evlilik uyumlarının yaş, cinsiyet, ev işlerini üstlenme, evlilik yılı, çocuk sayısı, iş ve eğitim düzeyleri gibi demografik değişkenler ile empati düzeyinin evlilik uyumunu yordayıp yordamadığını ortaya koymak amacıyla Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002), bir çalışma yapmıştır. Araştırmada ele alınan demografik değişkenlerin evlilik uyumunu yordamadığı belirlenmiştir. Kısaca, eşlerin evlilik uyumlarının evlilik yılı, çocuk sayısı gibi değişkenlerle bağlantılı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda evlilik uyumu, ana baba rolü ya da karı koca rolünün çocuk sayısı ile farklılaşmadığı ve birbirlerinden ayrı işledikleri söylenebilir. Diğer demografik değişkenler için de durum aynıdır.

Demiray (2006), evli çiftler arasındaki evlilik uyumunun bazı demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, eğitim, evlilik süresi, çocuk sayısı, çalışma durumu, aile ziyaretleri, evlilik biçimi, gelir düzeyi, aile tipi) ile ilişkisini incelemek amacıyla 51

evli çift ile çalışmıştır. Elde edilen bulgular; eşlerin yaşları, evlilik süreleri ve aile ziyaretlerinin, evlilik uyumlarıyla ilişkisi anlamlıdır.

Şener ve Terzioğlu (2008); ekonomik, yönetsel ve psiko-sosyal faaliyet alanlarına ilişkin çeşitli konular ile öğrenim düzeyi, evlenme yaşı, evlilik süresi ve ailenin aylık gelir miktarı gibi demografik ve sosyo-ekonomik değişkenler açısından kadın ve erkeklerin evlilik uyumunu belirlemek ve karşılaştırma yapmak amacıyla 413 evli çiftle çalışmıştır. Bazı farklılıklar olmakla beraber genel olarak gerek kadın gerekse erkeklerin evlilik uyum puan ortalamaları; öğrenim düzeyi, ailenin aylık gelir miktarı, 35 ve üzeri yaş grubuna kadar evlenme yaşı, ayrıca duygu ve düşüncelerin paylaşım ve bu konuda duyulan memnuniyet derecesi arttıkça artmaktadır.

Çakır (2008), evli bireylerin evlilik uyumlarının, ana-babalarına bağlanma düzeyleri ve demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi amacıyla örneklemini; 267 evli kadın ve 267 evli erkek olmak üzere toplam 534 evli bireyden oluşturmuştur. Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre; evli bireylerin evlilik uyumları ile ana-babalarına bağlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmada ayrıca evli bireylerin evlilik uyumlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Cinsiyete göre evlilik uyumunda anlamlı farklılık olduğu ve erkeklerin evlilik uyumlarının kadınlara nazaran daha yüksek bulunduğu görülmüştür. Yaş gruplarına göre evlilik uyumunda anlamlı farklılık olduğu, 2. (26-34 yaş) ve 3. (35-50 yaş) grupta anlamlı düzeyde fark olduğu saptanmıştır. 2. grubun evlilik uyumları 3. gruptan daha yüksek bulunmuştur. Çalışma durumuna göre; çalışan ve çalışmayan kadınların evlilik uyumlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Eğitim düzeyine göre evli bireylerin evlilik uyumlarına bakılmış ve anlamlı farklılık olduğu, lise mezunlarının okuryazar olanlardan daha yüksek düzeyde evlilik uyumuna sahip oldukları gözlenmiştir. Evlilik süresine göre evlilik uyumları arasında anlamlı farklılık olduğu; 7-12 yıl evli olanların, 19 yıl-üstü süredir evli olanlardan daha uyumlu oldukları görülmüştür. Evli bireylerin sahip oldukları çocuk sayısına göre evlilik uyumları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamıştır. Gelir düzeyine göre evli bireylerin evlilik uyumları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır.

Gürsoy (2004), kaygı ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisini incelemiştir. Bu kapsamda; evli çiftlerin kaygı, yaş, iş, eğitim, evlilik yılı, çocuk,

evlenmeden önceki tanışıklık süresi ve evlilik biçimlerinin evlilik uyumunu yordayıp yordamadığına bakmıştır. Araştırma sonunda, kadınların evlilik uyumunu yordayan değişkenlerin kaygı ve eğitim olduğu bulunmuştur. Erkeklerin ise evlilik uyumunu yordayan değişkenlerinin kaygı ve çalışma durumu olduğu görülmüştür. Diğer demografik değişkenler evlilik uyumunu yordamamıştır.

Hatipoğlu (1993), bazı demografik değişkenlerin ve evlilik çatışmasının evli eşlerin evlilik doyumundaki rolü ile ilgili çalışmıştır. Bu kapsamda; Ankara ili Merkez ilçesindeki 77 evli çifte (154 kişi) ulaşılmış ve sonuç olarak kadın ve erkek eşlerin evlilik doyumuna farklı değişkenlerin etki ettiğini göstermiştir. Evlilik çatışmasının yaygınlığı erkek eşlerin evlilik doyumunu açıklayan değişken olarak görülmektedir. Buna karşılık, evlilik çatışmasının yaygınlığı ve eğitim düzeyi kadın eşlerin evlilik doyumunu açıklayan değişkenler olarak ortaya çıkmıştır.

Johnson, Amazola ve Booth (1992), evlilik uyumundaki gelişimsel değişikliği incelemek için evli çiftlerle yaptıkları çalışmada, sekiz yıllık zaman içinde evli çiftlerle üç kez görüşme yapmışlardır. Yaptıkları analizler sonucunda, eşler arasındaki uyumun kişilik özellikleri gibi durağan olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca, araştırmada eşler arasındaki mutluluk ve etkileşimin zaman içinde azaldığı, boşanma eğilimi ve anlaşmazlığın ise değişmediği görülmüştür.

Tuncay (2006), mükemmeliyetçiliğin evlilik uyumu ile ilişkisini 210 kişiden oluşan (105 kadın ve 105 erkek) bir örnekleme incelemiştir. Sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, kadınların başkalarınca belirlenen mükemmeliyetçilik boyutundaki yüksek puanları, depresyon ve sürekli kaygısındaki yüksek puanları ile çocuğunun olması, evlilik uyumundaki düşük puanlar ile ilişkilidir. Ayrıca, eğer kadın, eşinin ona karşı eleştirel olduğu algısına sahipse, evlilik uyumu puanları düşmektedir. Bunların yanısıra, erkeklerin başkalarınca belirlenen mükemmeliyetçilik ve depresyon puanları yükseldikçe, evlilik uyumu puanları düşmektedir. Ayrıca, eğer erkek eşine karşı eleştirel olduğu algısına sahipse, evlilik uyumu azalmaktadır.

İlkketenci (2004), evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 133 erkek 128 bayan olmak üzere toplam 261 denek ile çalışmıştır. Bulgulara göre; problem çözmenin aceleci, düşünen, kaçınan, kendine güvenli ve planlı yaklaşım alt boyutlarıyla evlilik uyumu arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Yapılan analizlerde yaş ve tanışma süresi ile problem çözme becerileri arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Evlilik süresi ile

problem çözme yaklaşımlarının kaçınan ve planlı yaklaşım boyutları arasında anlamlı ilişkiler olmakla birlikte evlilik uyumu ile arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bulgular erkeklerin evlilik uyumlarının bayanlardan daha yüksek olduğunu destekler niteliktedir. Gelir seviyesi, öğrenim durumu değişkenleri ve problem çözmenin bazı alt boyutlarıyla da anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Güven (2005) araştırmasında; ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumu ile ilişkisine bakmıştır. Araştırmaya, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan evli bireyler ve ev hanımları gönüllü olarak 151'i kadın, 154'ü erkek olmak üzere 305 kişi katılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu birinci sırada, gerçekçi olmayan ilişki beklentilerine ilişkin bilişsel çarpıtmaların ise ikinci sırada etkilediği, incelenen diğer değişkenlerden demografik değişkenler (yaş ve cinsiyet), yakınlıktan kaçınma ve zihin okumanın ise evlilik doyumunu yordamada bir katkısının olmadığı ortaya çıkmıştır.

Akgün ve Uluocak (2010), eşler arasındaki iletişimsizlik ve problemlerden kaynaklanan sorunlara çözüm bulmaya çalışarak kişilerin evliliklerinden aldıkları doyumunu artırmak amacıyla yapılan bir grup çalışması yapmıştır. Bir Toplum merkezinde gerçekleştirilen grup çalışmasına 23 ile 49 yaşları arasında ev hanımı olan 12 kişi katılmıştır. On iki oturum süren çalışmada evlilik yaşam ölçeği ve evlilikte sorun çözme ölçeği kullanılmıştır. Uygulanan ölçeklerde grup sonunda anlamlı bir gelişme olduğu görülmüştür. Üyelerin bazıları eşleri ile iletişim kurmaya başlarken, bazı üyeler kendilerini daha rahat ifade etmeye başlamış, bir kısmı da grup içinde daha kontrollü konuşmaya başlamıştır.

Tutarel-Kışlak (1995) araştırmasında; eşleriyle uyumlu olan ve olmayan kadın ve erkeklerin, eşlerinin olumsuz davranışlarına yaptıkları, hem nedensel hem sorumluluk yüklemeleri ile depresyon puanları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırma bulgularına göre; eşleriyle uyumsuz olanlar, olumsuz eş davranışlarına karşı, uyumlulardan daha fazla yüklemeye yapmaktadırlar. Eşleriyle uyumsuz veya depresif kişilerin, sorumluluk yüklemelerini nedensel yüklemelerden daha fazla kullandıkları da diğer bir bulgudur. Ayrıca uyum puanı arttıkça ve depresyon puanı düştükçe, eş olumsuz davranışa bile, buna olumlu tepki verildiği ve gerilimin sürdürülmediği görülmüştür.

Kastro (1998), evlilik içi uyum ile depresyon arasındaki ilişkinin özelliklerinin tanımlanabilmesi amacıyla; eşlerden biri veya her ikisinin depresyon tanısı aldığı 30

çift ve terapi sürecinde olmayan 30 kontrol çiftiyle araştırmasını yürütmüştür. Araştırmanın hipotezleri; depresyon tanısı almış kişilerde evlilik uyumu düşük olacaktır; kadınlarda, erkeklere kıyasla depresyon belirtileri daha fazla olacak ve kadınlar evlilik uyumunu daha olumsuz değerlendireceklerdir; tanı alan kişilerin eşlerinde, kontrol grubundan daha fazla semptom ve daha düşük evlilik uyumu görülecektir. Bulgular, evlilik uyumu ile depresyon arasındaki ilişkinin varlığını desteklemektedir. Ancak bu ilişki oldukça karmaşıktır.

Uşaklı (2010), “evli bireylerin evliliğe uyumda karşılaştığı sorunlar ve eğitim ihtiyaçları” adlı çalışmasında; bireylerin evlilik uyum düzeylerini incelemiş ve evlilik uyumunun bazı demografik ve evliliğe ait değişkenlere göre fark gösterip göstermediğini test etmiştir. Araştırmanın bulguları evlilik uyumunun, Memnuniyet-Doyum, Fikir Birliği, Bağlılık ve Duygusal İfade olmak üzere dört alt boyuttan oluştuğunu göstermektedir. Araştırma sonuçları, evlilik uyumunun cinsiyet, yaş, evlilik süresi, daha önce evlenme, gelir, bireyin kendi ailesi ve eşinin ailesi ile görüşme sıklığı değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklar gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Malkoç (2001), evli bireylerin iletişim şekilleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya daha önce kliniğe başvurmamış 200 evli birey katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre evli bireylerin her bir iletişim şekli ile evlilik uyumları arasında ilişki vardır. Daha ayrıntılı olarak, evlilik uyumu yüksek bireylere göre evlilik uyumu düşük olan bireylerin daha fazla yıkıcı ve daha az yapıcı iletişim şekillerini kullandığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın en önemli bulgularından biri de evlilik uyumunun tüm iletişim şekilleri üzerindeki yordayıcı etkisini ortaya koymasındadır.

Polat (2006); evlilik uyumu, aldatma eğilimi ve çatışma eğiliminin birbirleriyle ve bazı değişkenlerle arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirmiş olduğu araştırmasında 204 kişi ile çalışmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, evlilik uyumu yüksek olanların çatışma eğiliminin düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca kadınların sosyoekonomik düzeyi yükseldikçe evlilik uyumları yükselmekte; çatışma eğilimleri düşmektedir. Evlilik uyumu yüksek olanlar aldatma eğilimlerini düşük belirtmişlerdir. Aldatma eğilimini en iyi yordayan değişkenler sırasıyla; evlilik uyumu, cinsiyet, sosyoekonomik düzey ve ilişkinin başlangıcı ile evlilik kararı arasındaki süre şeklinde çıkmıştır.

Özen (2006); evlilik uyumunun yordayıcıları olarak karı ve kocaların değer uyumları ve eşlerin çatışma çözüm stillerini ele aldığı çalışmada 140 kadın, 140 erkek olmak üzere 280 evli birey ile çalışmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; eşlerin geleneksellik, hazcılık, uyarılım, değer benzerlikleri ve eşlerin güç değer farklılıkları, kadınların ve eşlerin evlilik uyumunu olumlu bir şekilde etkilemiştir. Fakat eşlerin değer benzerliklerinin kocaların evlilik uyumuna anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Ayrıca, demografik değişkenlerin ve eşlerin değer uyumlarının etkisi elimine edildikten sonra, kocaların kullandıkları çatışma çözüm stillerinin eşlerinin evlilik uyumu üzerinde anlamlı bir etkisi olmasına rağmen, kadınların kullandıkları çatışma çözüm stillerinin kocalarının evlilik uyumu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Kocaların olumsuz çatışma çözüm stilini kullanmalarının kadınların evlilik uyumuna olumsuz bir etkisi vardır. Çiftlerin evlilik uyumu düşünüldüğü zaman ise, karıların ve kocaların çatışma çözüm stillerinin, çiftlerin evlilik uyumunu anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Sonuçlar ayrıca göstermektedir ki karıların ve kocaların olumsuz çatışma çözüm stilleri, çiftlerin evlilik uyumunu olumsuz bir şekilde yordamaktadır. Ayrıca, olumlu çatışma çözüm stilinde yüksek, olumsuz çatışma çözme stilinde düşük olan eşlerin evlilik uyumundan, olumsuz çatışma çözüm stilinde düşük, olumsuz çatışma çözme stilinde yüksek olan eşlere göre daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Uğurlu (2003), evli çiftlerde cinsiyet ayrımına ilişkin tutumlar, çatışma yönetimi biçimleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Çatışma yönetimi biçimleri ile evlilikte uyumun kapsamında olan mutluluk, bağlılık, ortak kararlılık ve duygusal ifade arasında yapılan korelasyon analizleri bulgularına göre, olumsuz-aktif çatışma yönetimi biçimi çiftler arasındaki mutluluk, bağlılık ve ortak kararlılık ile anlamlı ilişkide bulunan tek değişken olarak bulunmuştur. Diğer çatışma yönetimi biçimleri ile evlilikte uyum kapsamındaki değişkenler arasında anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

Bal (2007) yaptığı araştırmasında; evli çiftlerin uyumunda ve evlilik kalitesinde, bağlanma stillerinin ve cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının etkisine bakmıştır. Elde edilen bulgulara göre kadın ve erkeklerde cinsiyet rolleri ile evlilik uyumu arasında ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Kadınlarda hem kadınsılık hem de erkeksilik özellikleri arttıkça evlilik uyumunun arttığı görülmektedir. Erkeklerde ise kadınsılık puanları arttıkça evlilik uyum puanlarının da arttığı görülmüştür. Araştırma bulgularına bakıldığında; bağlanma stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiye

yönelik olarak kadınlarda evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasında bir ilişki gözlenmemiştir. Erkeklerde ise bağlanma stillerinden kaygı ve kaçınma puanları ile evlilik uyumu arasında pozitif korelasyon olduğu görülmüştür.

Kudiaki (2002), cinsel doyum ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiye bakmıştır. Örneklem içerisinde evlilik uyumu "düşük" ve "yüksek" olarak belirlenen iki grubun cinsel doyum puanları karşılaştırılmış ve evlilik uyumu yüksek grubun cinsel doyum puanları diğer gruptan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Erdoğan (2007) çalışmasında; evlilik uyumu ile psikiyatrik rahatsızlıklar, bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi için evlilik sorunları yaşayan 25 çift ve kontrol grubunu oluşturan, herhangi bir evlilik sorunu belirtmeyen 25 çift almıştır. Yapılan değerlendirmelerde evlilikte sorunlar yaşayan çiftlerde kadınların bağlanma stillerinde kaçınma ve kaygı boyutlarının öne çıktığı, erkeklerde ise kaçınma boyutundan yüksek puanlar alındığı görülmüştür. Diğer bir bulgu ise; sorun yaşayan çiftlerde karşılıklı olarak kadın ve erkeğin birbirlerini sağlıklı kontrollere göre daha az güvenilir buldukları, kadınların erkekleri ilişki içinde kopuk ve kontrolcü olarak, erkeklerin ise kadınları bağımlı olarak niteledikleri saptanmıştır. Kadın ve erkeklerin birbirlerini değerlendirme şekilleri karşılıklılık göstermektedir ve ilişki içinde yaşanan sorun her iki eş tarafından da kabul edilmektedir. Yapılan psikiyatrik değerlendirmeler sonucunda hasta grubunda kadınlarda %48 oranında depresyona rastlanmıştır. Bu sonuç evlilik sorunlarının psikiyatrik rahatsızlıklarla olan karşılıklı ilişkisini göstermek açısından da önem taşımaktadır.

Öncü ve Çevik (1999), bedensel belirtilerle hastaneye başvuran ve somatoform bozukluk tanısı alan hastaların depresyon, anksiyete ve duygu kontrol düzeyleri, evlilik uyumları, yaşam doyum düzeyleri ve bu kişilerin başına gelen olumsuz yaşam olayları üzerine çalışmıştır. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Polikliniği'nde somatoform bozukluk tanısı alan 29 hasta araştırmaya alınmıştır. Sağlıklı erişkinlerden oluşan karşılaştırma grubu yaş, cinsiyet, eğitim ve medeni durum açısından hasta grubuyla eşleştirilmiştir. Araştırmaya toplam 58 denek (42 kadın, 16 erkek) alınmıştır. Somatoform bozukluk grubunun depresyon ve anksiyete düzeyleri karşılaştırma grubuna göre yüksek, yaşam doyum düzeyleri düşük bulunmuştur. Evlilik uyumu, duygu kontrol düzeyleri ve yaşam olayları açısından iki grup arasında fark bulunamamıştır. Fakat olumsuz yaşam olayları sayıca hasta grubunda daha fazladır.

Beştepe ve diğeri (2010) tarafından yapılan araştırmada; evlilik sorunları nedeniyle yardım için ilk kez başvuruda bulunan, yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan üç ayrı grubun çift uyum düzeylerinin, problem çözme becerilerini, boyun eğici davranış özelliklerinin ve öfke tutumunun cinsiyet yönünden karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya Evlilik Danışma Merkezine (EDAM) psikiyatrik yardım almak için ilk kez başvuran, aile mahkemesi tarafından psikolojik yardıma ihtiyaç duyup duymadıklarının belirlenmesi için gönderilen ve herhangi bir psikolojik yardım almamış ve evlilik sorunu için başvurusu olmayan toplam 150 evli çift katılmıştır. EDAM grubunda kadınların erkeklere göre daha boyun eğici davrandıkları ve aralarında anlamlı fark olduğu saptanırken, mahkeme grubunda problem çözme becerileri, boyun eğici davranış, çift uyumu ve sürekli öfke tarzı yönünden cinsiyetler arasında fark olmadığı, kontrol grubunda ise kadınların erkeklere göre daha boyun eğici davrandıkları saptanmıştır. Her üç grubun erkekleri birbirleri ile karşılaştırıldığında boyun eğici davranış, genel ilişkide uyum ve alt ölçekleri, genel öfke ve alt ölçekleri yönünden fark bulunmuştur. Her üç grubun kadınları genel problem çözme ve alt ölçekleri, genel ilişkide uyum ve alt ölçeklerinden tatmin, fikir birliği ve bağlılık yönünden farklı çıkmıştır. Bu araştırma; evlilikte yardım arama, uyum sağlama, problem çözme ve davranış özellikleri yönünden cinsiyet farkının olduğunu göstermektedir.

Kalkan (2002) araştırmasında; evlilik ilişkisini geliştirme programının evli çiftlerin evlilik uyum düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırmanın deney ve kontrol grubu toplam 28 evli kişiden oluşmaktadır. İstatistiksel analizler sonunda evlilik ilişkisini geliştirme grubuna katılmanın evli bireylerin evlilik uyum düzeyleri üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu bulunmuştur.

3. YÖNTEM

3.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini; İstanbul ilinde yaşayan 100 evli kadın ve 100 evli erkek olmak üzere, 200 evli bireyden oluşmaktadır. Katılımcılar, evli bireyler arasından kolayda örnekleme (convenience sampling) yöntemi ile seçilmiştir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak planlanmıştır. Araştırma verilerini toplamak için, araştırma öncesi uzman görüşüne sunulan Kişisel Bilgi Formu (KBF), Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ), Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (EPÇBÖ) ve Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) olmak üzere dört farklı araç kullanılmıştır.

3.2.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu form, evli bireylerin araştırma değişkenlikleri ile ilgili olabileceği düşünülen bazı özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, ekonomik durum, meslek, evlilik şekli, evlilik yılı, çocuk sayısı, evde beraber yaşanan bireylerin ve eş ile olan genel benzerliğin belirlenmesi amacıyla oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, 10 sorudan oluşmaktadır (EK 1).

3.2.2. Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)

Yaşam Doyumu Ölçeği (The Satisfaction With Life Scale - SWLS), bireylerin yaşam doyumlarını ölçmek amacıyla Diener ve diğerleri (1985) tarafından geliştirilmiş, Köker (1991) ve Yetim (1991) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve

uyarlanmıştır. Ölçek, 5 maddelik 7'li likert tipi bir ölçektir. Kesinlikle katılmıyorum (1 puan), Katılmıyorum (2 puan), Biraz Katılmıyorum (3 puan), Kararsızım (4 puan), Biraz Katılıyorum (5 puan), Katılıyorum (6 puan) ve Kesinlikle Katılıyorum (7 puan) olarak değerlendirilir. Toplam puan 5 ile 35 arasında değişmektedir. Ölçek; 5 ile 20 puan arasında bir değer alınması durumunda yaşam doyumunun düşük olduğunu, 20 puan alınması durumunda yaşam doyumunun orta düzeyde olduğunu, 20 ile 35 puan arasında bir değer alınması durumunda yaşam doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir (EK 2).

3.2.3. Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (EPCBÖ)

Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (Marital Problem Solving Scale - MPSS), evli bireylerin evlilikte karşılaştıkları problemleri çözme becerilerine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla Baugh, Avery ve Sheets-Hawoth (1982) tarafından geliştirilmiş, ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışmaları Hünler ve Gençöz (2002) tarafından yapılmıştır. Ölçek, 9 maddelik 5'li likert tipi bir ölçek olarak uyarlanmıştır. Ölçekteki 9 madde için ayrı ayrı 9 farklı 5 basamaklı değerlendirme cümleleri vardır. Ölçekten alınabilecek toplam puan; en yüksek 45, en düşük 9'dur. Yüksek puan, bireyin kendini evlilikte problem çözme becerileri açısından başarılı algıladığını göstermektedir (EK 3).

3.2.4. Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ)

Evlilik Uyum Ölçeği (Marital Adjustment Test - MAT), evli bireylerin evlilik uyumlarını ölçmek amacıyla Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiş, Tutarel-Kışlak (1999) tarafından ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ve faktör analizi sonucunda da iki faktör elde edilmiştir. Birinci faktör ilk 9 maddeden oluşmaktadır ve bu maddelerin genel uyum ve duygu, cinsellik, toplumsal kurallar gibi durumlardaki anlaşmayla ilgili oldukları görülmektedir. İkinci faktörde yer alan son 6 madde ise; boş zaman etkinlikleri, çatışma çözme, güven gibi ilişki tarzı ile ilgili maddelerdir. Faktör analizi sonucunda birinci faktörün “Anlaşma” (ilk 9 madde) ve ikinci faktörün (son 6 madde) “Tarz” olarak

belirlenmesi ile: Anlaşma alt ölçeğinden alınan yüksek puanlar kişinin evliliğinde, arkadaşlar, aile, ekonomik ve cinsel konular gibi temel konularda eşiyle anlaşma derecesinin yüksekliğini göstermekte; Tarz alt ölçeğinden alınan yüksek puanlar ise evlilikteki ilişki tarzının olumluluğunu ifade etmektedir.

15 maddeden oluşan bu ölçeğin her madde için puanlaması farklıdır. Ölçekte 1. madde 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 puan; 2 - 9. maddeler 5, 4, 3, 2, 1, 0 puan; 10. madde 0, 0, 1 puan; 11. madde 3, 2, 1, 0 puan; 12. madde seçeneklerindeki anlaşmazlık halinde 0, anlaşma halinde 1 puan; 13. madde 0, 1, 2, 3 puan; 14. madde 2, 1, 0 puan; 15. madde 0, 1, 2, 2 puan üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçekteki puanlar uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artmaktadır. Toplam puanın yükselmesi evlilikte uyumun iyi olduğunu göstermektedir. Ölçeğin puanlama sistemine göre; ölçekten alınabilecek en yüksek puan 58, en düşük puan ise 0'dır. Uyumlu ve uyumsuz evli kişilerin ayırt edilmesini sağlayan puan ise 43.5'tir. Bu durumda; evli kişiler 43.5 ve üzeri puan aldıklarında evliliklerinde uyumlu, 43.5 altında puan aldıklarında evliliklerinde uyumsuz olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca kesme noktası olan 43.5 puandan az puan elde eden grup uyumsuz, söz konusu değerden çok puan elde eden grup ise uyumlu evliliğe sahip olan katılımcılar olarak sınıflara ayrılabilir.

Evlilik Uyum Ölçeği; hem genel evlilik uyumu ya da niteliğini, hem de çeşitli konularda (aile bütçesi, duyguların ifadesi, arkadaşlar, cinsellik, toplumsal kurallar, yaşam felsefesi) anlaşma ya da anlaşamama ile ilişki tarzını (boş zaman, ev dışı etkinlikler, çatışma çözme, güven) ölçmektedir (EK 4).

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma; 2012-2013 yılının güz yarıyılında, İstanbul'da yaşayan 200 evli birey ile yürütülmüştür. Araştırmacı tarafından katılımcılara, araştırmanın amacı ve veri toplama araçlarına ilişkin kısa bir açıklama yapıldıktan sonra veri toplama araçları dağıtılmıştır. Verilerin toplanması üç aylık bir zaman dilimi içinde tamamlanırken, soruların cevaplandırılması için katılımcılara herhangi bir zaman sınırlaması getirilmemiştir ve katılımcıların tüm soruları genel olarak 15-20 dakika içinde cevaplandıkları gözlemlenmiştir.

3.4. Veri Analizi

Katılımcılardan toplanan verilerin istatistiksel analizleri, SPSS paket programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda toplanan anket verileri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelemesini yapmak ve bu ilişkinin; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik şekli, evlilik süresi, çocuk sayısı, birlikte yaşanılan kişiler, eş ile ilgili benzerlik düşüncesi, yaşam doyumu ve evlilikte problem çözme becerileri gibi değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere; T Testi, Varyans Analizi (ANOVA), LSD Testi, Kruskal-Wallis Testi, Mann-Whitney U Testi, Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde; toplanan verilerin istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.1. Kişisel Bilgilere Yönelik Bulgular

Araştırma örnekleminin cinsiyete göre dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	100	50,0
Erkek	100	50,0
Toplam	200	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %50,0’ı kadın, %50,0’ı erkek olan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin yaşa göre dağılımları Tablo 2’ de gösterilmiştir.

Tablo 2. Yaş Dağılımı

Yaş	N	%
20-35	112	56,0
36-45	71	35,5
46-55	17	8,5
Toplam	200	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %56,0’ı 20-35 yaş, %35,5’i 36-45 yaş, %8,5’i 46-55 yaş aralığında olan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin eğitim durumuna göre dağılımları Tablo 3' te gösterilmiştir.

Tablo 3. Eğitim Durumu Dağılımı

Eğitim Durumu	N	%
İlkokul Mezunu	37	18,5
Ortaokul Mezunu	34	17,0
Lise Mezunu	64	32,0
Üniversite ve Üstü	65	32,5
Toplam	200	100,0

Tablo 3'te görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %18,5'i ilkokul mezunu, %17,0'ı ortaokul mezunu, %32,0'ı lise mezunu, %32,5'i üniversite ve üstü mezunu olan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin ekonomik duruma göre dağılımları Tablo 4' te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ekonomik Durum Dağılımı

Ekonomik Durumu	N	%
Kötü	13	6,5
Orta	124	62,0
İyi	63	31,5
Toplam	200	100,0

Tablo 4'te görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin ekonomik durumuna baktığımızda %6,5'i kötü, %62,0'ı orta, %31,5'i iyi olarak değerlendiren evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin mesleklerine göre dağılımları Tablo 5’ te gösterilmiştir.

Tablo 5. Meslek Dağılımı

Meslek	N	%
Memur	54	27,0
İşçi	68	34,0
Serbest Meslek	36	18,0
Emekli	4	2,0
Ev Hanımı	38	19,0
Toplam	200	100,0

Tablo 5’te görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %27,0’ı memur, %34,0’ı işçi, %18,0’ı serbest meslek, %2,0’ı emekli, %19,0’ı ev hanımı olan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin evlilik şekline göre dağılımları Tablo 6’ da gösterilmiştir.

Tablo 6. Evlilik Şekli Dağılımı

Evlilik Şekli	N	%
Görücü Usulü	56	28,0
Flört ederek, anlaşarak	119	59,5
Akraba evliliği	11	5,5
Kaçarak	14	7,0
Toplam	200	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %28,0’ı görücü usulü, %59,5’i flört ederek-anlaşarak, %5,5’i akraba evliliği, %7,0’ı kaçarak evlilik yapan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin evlilik süresine göre dağılımları Tablo 7' de gösterilmiştir.

Tablo 7. Evlilik Süresi Dağılımı

Evlilik Süresi	N	%
1-9 yıllık	82	41,0
10-19 yıllık	84	42,0
20-29 yıllık	28	14,0
30 ve üstü	6	3,0
Toplam	200	100,0

Tablo 7'de görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %41,0'ı 1-9 yıllık, %42,0'ı 10-19 yıllık, %14,0'ı 20-29 yıllık, %3,0'ı 30 ve üstü süreyle evli olan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin çocuk sayısına göre dağılımları Tablo 8' de gösterilmiştir.

Tablo 8. Çocuk Sayısı Dağılımı

Çocuk Sayısı	N	%
Çocuk yok	39	19,5
1 çocuk	59	29,5
2 çocuk	64	32,0
3 ve üzeri	38	19,0
Toplam	200	100,0

Tablo 8'de görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %19,5'i çocuk sahibi olmayan, %29,5'i 1 çocuk sahibi olan, %32,0'ı 2 çocuk sahibi olan, %19,0'ı 3 ve üzeri çocuk sahibi olan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin birlikte yaşanan kişilere göre dağılımları Tablo 9' da gösterilmiştir.

Tablo 9. Birlikte Yaşanılan Kişiler Dağılımı

Birlikte Yaşanılan Kişiler	N	%
Eşimle	47	23,5
Eşim ve çocuklarımla	120	60,0
Eşim, çocuklarım ve bazı aile büyüklerimle	33	16,5
Toplam	200	100,0

Tablo 9'da görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %23,5'i 1-9 eşiyle, %60,0'ı eşi ve çocuklarıyla, %16,5'i eş-çocuk ve bazı aile büyükleriyle birlikte yaşayan evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin eş ile benzerlik düşüncesine göre dağılımları Tablo 10' da gösterilmiştir.

Tablo 10. Eş İle Benzerlik Düşüncesi Dağılımı

Eş İle Benzerlik Düşüncesi	N	%
Çok benzeriz	21	10,5
Oldukça benzeriz	47	23,5
Biraz benzeriz	93	46,5
Hiç benzemeyiz	39	19,5
Toplam	200	100,0

Tablo 10'da görüldüğü gibi; 200 kişilik örneklemin %10,5'i eşiyle çok benzer olduğunu, %23,5'i eşiyle oldukça benzer olduğunu, %46,5'i eşiyle biraz benzer

olduğunu, %19,5'i eşiyle hiç benzer olmadığını düşünen evli bireylerden oluşmaktadır.

4.2. Cinsiyet ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Cinsiyet ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 11' de sunulmaktadır.

Tablo 11. Cinsiyet ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki T-Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken: Cinsiyet	Ortalama		Standart Sapma		T	P (sig)
	\bar{X} Kadın	\bar{X} Erkek	\bar{X} Kadın	\bar{X} Erkek		
Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu						
Evlilik Uyumu	43,18	45,18	8,32	7,69	-1,77	0,08

Tablo 11' de görüldüğü gibi, evli kadınların evlilik uyumu puanları (43.18) ile evli erkeklerin evlilik uyumu puanları (45.18) arasındaki fark anlamsızdır ($p = 0.08$). Evli kadınlarla evli erkeklerin evlilik uyumu puanlarına baktığımızda, aradaki fark çok küçüktür. Evlilik uyumu puanları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Evli kadınların evlilik uyumu puanları ile evli erkeklerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.3. Yaş ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Yaş ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 12’ de sunulmaktadır.

Tablo 12. Yaş ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA ve LSD Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)	LSD
Bağımsız Değişken: Yaş						
20-35	112	45,26	7,53	3,07	0,04	p= 0,03 (20-35 >46-65)
36-45	71	43,31	8,61			
46-65	17	40,71	7,98			
Toplam	200	44,18	8,05			

Tablo 12’ de görüldüğü gibi, 20-35 yaş aralığındaki evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.26), 36-45 yaş aralığındaki evli bireylerin evlilik uyumu puanları (43.31) ve 46-65 yaş aralığındaki evli bireylerin evlilik uyumu puanları (40.71) arasındaki fark anlamlıdır (p= 0.04). Evlilik uyumu puanları yaşa göre farklılaşmaktadır. Evlilik uyumuna ilişkin farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD Testi yapılmış ve söz konusu farklılığın 20-35 yaş ve 46-65 yaş aralığındaki evli bireyler arasında olduğu belirlenmiştir. 20-35 yaş aralığındaki evli bireylerin, 46-65 yaş aralığındaki evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır (p= 0.03).

4.4. Eğitim Durumu ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Eğitim durumu ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 13’ te sunulmaktadır.

Tablo 13. Eğitim Durumu ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)
Bağımsız Değişken: Eğitim Durumu					
İlkokul Mezunu	37	45,11	9,57	0,91	0,44
Ortaokul Mezunu	34	44,06	8,80		
Lise Mezunu	64	42,91	7,43		
Üniversite ve Üstü	65	44,97	7,28		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 13’ te görüldüğü gibi, ilkokul mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.11), ortaokul mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.06), lise mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (42.91) ve üniversite ve üstü mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.18) arasındaki fark anlamsızdır (p=0.44). Evlilik uyumu puanları eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır. İlkokul mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, ortaokul mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, lise mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile üniversite ve üstü mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.5. Ekonomik Durum ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Ekonomik durum ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 14' te sunulmaktadır.

Tablo 14. Ekonomik Durum ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA ve LSD Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)	LSD
Kötü	13	46,31	8,18	3,86	0,02	p= 0,01 (iyi > orta)
Orta	124	42,96	8,35			
İyi	63	46,14	7,00			
Toplam	200	44,18	8,05			

Tablo 14' te görüldüğü gibi, ekonomik durumu kötü olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (46.31), ekonomik durumu orta olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (42.96) ve ekonomik durumu iyi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (46.14) arasındaki fark anlamlıdır (p=0.02). Evlilik uyumu puanları ekonomik duruma göre farklılaşmaktadır. Evlilik uyumuna ilişkin farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD Testi yapılmış ve söz konusu farklılığın ekonomik durumu orta ve iyi olan evli bireyler arasında olduğu belirlenmiştir. Ekonomik durumu iyi olan evli bireylerin, ekonomik durumu orta olan evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır (p= 0.01).

4.6. Meslek ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Meslek ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 15’ te sunulmaktadır.

Tablo 15. Meslek ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)
Bağımsız Değişken: Meslek					
Memur	54	44,04	8,02	0,67	0,61
İşçi	68	45,09	7,36		
Serbest Meslek	36	44,03	7,20		
Emekli	4	46,75	3,69		
Ev Hanımı	38	42,63	10,17		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 15’ te görüldüğü gibi, memur olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.04), işçi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.09), serbest meslek yapan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.03), emekli olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (46.75) ve ev hanımı olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (42.63) arasındaki fark anlamsızdır ($p=0.61$). Evlilik uyumu puanları mesleğe göre farklılaşmamaktadır. Memur olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, işçi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, serbest meslek yapan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, emekli olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile ev hanımı olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.7. Evlilik Şekli ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Evlilik şekli ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 16’ da sunulmaktadır.

Tablo 16. Evlilik Şekli ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)
Görücü Usulü	56	45,20	8,05	1,57	0,20
Flört ederek, anlaşarak	119	44,11	8,07		
Akraba Evliliği	11	45,00	6,31		
Kaçarak	14	40,07	8,59		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 16’ da görüldüğü gibi, görücü usulü evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.20), flört ederek-anlaşarak evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.11), akraba evliliği yapan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.00) ve kaçarak evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (40.07) arasındaki fark anlamsızdır ($p=0.20$). Evlilik uyumu puanları evlilik şekline göre farklılaşmamaktadır. Görücü usulü evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları, flört ederek-anlaşarak evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları, akraba evliliği yapan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile kaçarak evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.8. Evlilik Süresi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Evlilik süresi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 17’ de sunulmaktadır.

Tablo 17. Evlilik Süresi ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)
Bağımsız Değişken: Evlilik Süresi					
1-9 yıllık	82	45,39	6,22	2,51	0,06
10-19 yıllık	84	43,92	9,08		
20-29 yıllık	28	40,86	9,42		
30 ve üstü	6	46,83	3,31		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 17’ de görüldüğü gibi, 1-9 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları (45.39), 10-19 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları (43.92), 20-29 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları (40.86) ve 30 ve daha fazla yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları (46.83) arasındaki fark anlamsızdır ($p=0.06$). Evlilik uyumu puanları evlilik süresine göre farklılaşmamaktadır. 1-9 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları, 10-19 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları, 20-29 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları ile 30 ve daha fazla yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.9. Çocuk Sayısı ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Çocuk sayısı ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 18’ de sunulmaktadır.

Tablo 18. Çocuk Sayısı ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)
Bağımsız Değişken: Çocuk Sayısı					
Çocuk yok	39	46,05	6,75	1,30	0,27
1 çocuk	59	42,85	8,25		
2 çocuk	64	44,48	8,54		
3 ve üzeri	38	43,82	8,00		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 18’ de görüldüğü gibi, çocuk sahibi olmayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (46.05), 1 çocuğu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (42.85), 2 çocuğu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.48) ve 3 ve daha fazla çocuk sahibi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (43.82) arasındaki fark anlamsızdır ($p=0.27$). Evlilik uyumu puanları çocuk sayısına göre farklılaşmamaktadır. Çocuk sahibi olmayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, 1 çocuğu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, 2 çocuğu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile 3 ve daha fazla çocuk sahibi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.10. Birlikte Yaşanılan Kişiler ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Birlikte yaşanılan kişiler ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 19’ da sunulmaktadır.

Tablo 19. Birlikte Yaşanılan Kişiler ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	P (sig)
Bağımsız Değişken: Birlikte Yaşanılan Kişiler					
Eşimle	47	45,57	6,53	1,78	0,17
Eşim ve çocuklarımla	120	43,31	8,50		
Eşim, çocuklarım ve bazı aile büyüklerimle	33	45,36	8,13		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 19’ da görüldüğü gibi, eşiyile birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.57), eşi ve çocuklarıyla birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (43.31) ve eşi-çocukları ve bazı aile büyükleriyle birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları (45.36) arasındaki fark anlamsızdır (p=0.17). Evlilik uyumu puanları birlikte yaşanılan kişilere göre farklılaşmamaktadır. Eşiyile birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, eşi ve çocuklarıyla birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile eşi-çocukları ve bazı aile büyükleriyle birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.11. Eş ile Benzerlik Düşüncesi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Eş ile benzerlik düşüncesi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 20 ve Tablo 21’ de sunulmaktadır.

Tablo 20. Eş ile Benzerlik Düşüncesi ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	χ^2	P (sig)
Bağımsız Değişken: Eş ile Benzerlik Düşüncesi					
Çok benzeriz	21	47,95	5,71	26,04	0,00
Oldukça benzeriz	47	47,32	5,20		
Biraz benzeriz	93	44,29	7,01		
Hiç benzemeyiz	39	38,10	10,61		
Toplam	200	44,18	8,05		

Tablo 20’ de görüldüğü gibi, eşi ile çok benzer olduğunu düşünen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (47.95), eşi ile oldukça benzer olduğunu düşünen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (47.32), eşi ile biraz benzer olduğunu düşünen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (44.29) ve eşi ile hiç benzemediğini düşünen evli bireylerin evlilik uyumu puanları (38.10) arasındaki fark anlamlıdır (p=0.00). Evlilik uyumu puanları eş ile ilgili benzerlik düşüncesine göre farklılaşmaktadır.

Evlilik uyumuna ilişkin farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Tablo 21. Eş ile Benzerlik Düşüncesi ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	N	Ortalama	Standart Sapma	Mann-Whitney U	P (sig)
Bağımsız Değişken: Eş ile Benzerlik Düşüncesi					
Çok benzeriz	21	47,95	5,71		
Oldukça benzeriz	47	47,32	5,20	U= 675,00	p= 0,03 (çok > biraz)
Biraz benzeriz	93	44,29	7,01	U= 159,50	p= 0,00 (çok > hiç)
Hiç benzemeyiz	39	38,10	10,61	U= 1613,50	p= 0,01 (oldukça > biraz)
Toplam	200	44,18	8,05	U= 419,00	p= 0,00 (oldukça > hiç)
				U= 1207,50	p= 0,00 (biraz > hiç)

Tablo 21' de görüldüğü gibi, eşi ile çok benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile biraz benzediğini ve hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır (p=0.03 ; p=0.00). Ayrıca eşi ile oldukça benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile biraz benzediğini ve hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır (p=0.01 ; p=0.00). Diğer bir sonuç ise; eşi ile biraz benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları bulgusudur (p=0.00).

4.12. Yaşam Doyumu ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Yaşam doyumu ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 22’ de sunulmaktadır.

Tablo 22. Yaşam Doyumu Puanları ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	Yaşam Doyumu Puanı	Evlilik Uyumu Puanı
Bağımsız Değişken: Yaşam Doyumu		
Yaşam Doyumu Puanı	1	r = 0,38 p = 0,00 N = 200
Evlilik Uyumu Puanı	r = 0,38 p = 0,00 N = 200	1

Tablo 22’ de görüldüğü gibi, yaşam doyumu ile evlilik uyumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır ($p=0.00$). Bu ilişki; pozitif yönlü ve zayıf derecelidir ($r= 0.38$). Buna göre; yaşam doyumu puanları yüksek olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da yüksektir. Aynı şekilde yaşam doyumu puanları düşük olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da düşüktür. Sonuç olarak; yaşam doyumu arttıkça evlilik uyumu artmakta, yaşam doyumu azaldıkça evlilik uyumu azalmaktadır.

4.13. Evlilikte Problem Çözme Becerileri ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Evlilikte problem çözme becerileri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 23’ te sunulmaktadır.

Tablo 23. Evlilikte Problem Çözme Becerileri Puanları ile Evlilik Uyumu Puanları Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu	Evlilikte Problem Çözme Becerileri Puanı	Evlilik Uyumu Puanı
Bağımsız Değişken: Evlilikte Problem Çözme Becerileri		
Evlilikte Problem Çözme Becerileri Puanı	1	r = 0,59 p = 0,00 N = 200
Evlilik Uyumu Puanı	r = 0,59 p = 0,00 N = 200	1

Tablo 23’ te görüldüğü gibi, evlilikte problem çözme becerileri ile evlilik uyumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır ($p=0.00$). Bu ilişki; pozitif yönlü ve orta derecelidir ($r= 0.59$). Buna göre; evlilikte problem çözme becerileri puanları yüksek olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da yüksektir. Aynı şekilde evlilikte problem çözme becerileri puanları düşük olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da düşüktür. Sonuç olarak; evlilikte problem çözme becerileri arttıkça evlilik uyumu artmakta, evlilikte problem çözme becerileri azaldıkça evlilik uyumu azalmaktadır.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

İnsanın doğası gereği evlilikte kadın ve erkek arasındaki uyum eskiden beri önemli bir sorun olmakla birlikte, günümüzde uzmanların ilgilenmesi gereken bir durum haline gelmiştir. Çünkü, eşler arasındaki uyumsuzluklar sadece o evliliğin dağılmasına zemin hazırlamakla kalmamakta, aynı zamanda sosyal bir sorun olarak tüm toplumu ilgilendirmektedir (Burgess ve Cottrell, akt. Şener ve Terzioğlu, 2008).

Eşler arasındaki uyum psikolojide son yıllarda en çok incelenen konulardan biri olmuştur. Eşler arasındaki uyumun ölçümüne ilişkin, makalelerde görüş ayrılıkları ve farklı yaklaşımlar yer almaktadır (Yılmaz, 2001).

Johnson ve arkadaşlarına (2004) göre, evlilik üzerine yapılan çalışmalar son çeyrek yüzyılda bilişsel davranışçı model üzerine oturmaktadır. Bu çalışmalarda da evlilik uyumunu biçimlendiren nedenler araştırılmaktadır.

Evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesinin yapıldığı bu araştırmada da evlilik uyumun üzerinde etkisi olan, evlilik uyumunu biçimlendiren değişkenlere literatür bulgularıyla birlikte karşılaştırma yapılarak bakılmıştır.

Evlilik uyumuyla bazı değişkenlerin ilişkisinin incelendiği bu çalışmada cinsiyet, eğitim durumu, meslek, evlilik şekli, evlilik süresi, çocuk sayısı, birlikte yaşanan kişiler değişkenlerinin ile evli bireylerin evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken; yaş, eş ile ilgili benzerlik düşüncesi, yaşam doyumu ve evlilikte problem çözme becerileri ile evli bireylerin evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Evli kadınlarla evli erkeklerin evlilik uyumu puanlarına baktığımızda, aradaki fark çok küçüktür. Evlilik uyumu puanları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Evli kadınların evlilik uyumu puanları ile evli erkeklerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Evlilik uyumu puanları, yaşa göre farklılaşmaktadır. Evlilik uyumuna ilişkin farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD Testi yapılmış ve söz konusu farklılığın 20-35 yaş ve 46-65 yaş aralığındaki evli bireyler arasında olduğu belirlenmiştir. 20-35 yaş aralığındaki evli bireylerin, 46-65 yaş aralığındaki evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır.

Evlilik uyumu puanları, eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır. İlkokul mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, ortaokul mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, lise mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile üniversite ve üstü mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Ekonomik durum ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye baktığımızda; evlilik uyumu puanları ekonomik duruma göre farklılaşmaktadır. Evlilik uyumuna ilişkin farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD Testi yapılmış ve söz konusu farklılığın ekonomik durumu orta ve iyi olan evli bireyler arasında olduğu belirlenmiştir. Ekonomik durumu iyi olan evli bireylerin, ekonomik durumu orta olan evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır.

Evlilik uyumu puanları, mesleğe göre farklılaşmamaktadır. Memur olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, işçi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, serbest meslek yapan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, emekli olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile ev hanımı olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Evlilik uyumu puanları, evlilik şekline göre farklılaşmamaktadır. Görücü usulü evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları, flört ederek-anlaşarak evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları, akraba evliliği yapan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile kaçarak evlenen evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Evlilik uyumu puanları, evlilik süresine göre farklılaşmamaktadır. 1-9 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları, 10-19 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları, 20-29 yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları ile 30 ve daha fazla yıllık evli olan bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Evlilik uyumu puanları, çocuk sayısına göre farklılaşmamaktadır. Çocuk sahibi olmayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, 1 çocuğu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, 2 çocuğu olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile 3 ve daha fazla çocuk sahibi olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Evlilik uyumu puanları, birlikte yaşanan kişilere göre farklılaşmamaktadır. Eşiyle birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları, eşi ve çocuklarıyla birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları ile eşi-çocukları ve bazı aile

büyükleriyle birlikte yaşayan evli bireylerin evlilik uyumu puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Hamamcı (2005) da yaptığı çalışmada yaş, cinsiyet, çocuk sayısı ve eğitim seviyesinin evlilik uyumu ve doyumunu etkilemediğini bulmuştur. Evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığını söyleyen araştırmaların yanında (Hamamcı, 2005), bazı araştırmalarda da (Gökmen, 2001; Hasta, 1996) erkeklerin kadınlara oranla evliliklerinden daha fazla doyum aldıkları belirlenmiştir. Fıfıloğlu (1992), eşin eğitim düzeyi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu görmüştür. Eğitim düzeyi arttıkça evlilik uyumu da artmaktadır. Fakat çocuk sahibi olma, cinsiyet, meslek, eşin mesleği, evlilik süresi, çocuk sayısı ve yaş değişkenleri ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yılmaz'a (2001) göre de, aynı kültür içinde farklı sosyo-ekonomik düzeyde ve farklı eğitim düzeylerindeki kişilerin eşler arasındaki uyumu algılayışları çok farklı olabilir.

Eşlerin evlilik uyumlarının yaş, cinsiyet, ev işlerini üstlenme, evlilik yılı, çocuk sayısı, iş ve eğitim düzeyleri gibi demografik değişkenler ile empati düzeyinin evlilik uyumunu yordayıp yordamadığını ortaya koymak amacıyla Tutarel-Kışlak ve Çabukça (2002), bir çalışma yapmıştır. Araştırmada ele alınan demografik değişkenlerin evlilik uyumunu yordamadığı belirlenmiştir. Kısaca, eşlerin evlilik uyumlarının evlilik yılı, çocuk sayısı gibi değişkenlerle bağlantılı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda evlilik uyumu, ana baba rolü ya da karı koca rolünün çocuk sayısı ile farklılaşmadığı ve birbirlerinden ayrı işledikleri söylenebilir. Diğer demografik değişkenler için de durum aynıdır.

Demiray (2006), evli çiftler arasındaki evlilik uyumunun bazı demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, eğitim, evlilik süresi, çocuk sayısı, çalışma durumu, aile ziyaretleri, evlilik biçimi, gelir düzeyi, aile tipi) ile ilişkisini incelemek amacıyla 51 evli çift ile çalışmıştır. Elde edilen bulgular; eşlerin yaşları, evlilik süreleri ve aile ziyaretlerinin, evlilik uyumlarıyla ilişkisi anlamlıdır.

Evlilik süresi ile ilgili yapılan araştırma sonuçlarına göre bazı çalışmalar evlilik süresi arttıkça evlilik için olumsuz sonuçların arttığını; bazı çalışmalar ise evlilik süresi arttıkça evlilik için olumlu sonuçların arttığını; bazı çalışmalar ise evlilik süresinin evlilikte olumlu veya olumsuz sonuçlar bakımından bir etkisi olmadığını göstermektedir (VanLaningham ve Johnson, 2001).

Evlilik uyumu puanları eş ile ilgili benzerlik düşüncesine göre farklılaşmaktadır. Evlilik uyumuna ilişkin farklılığın hangi gruplar arasında

olduğunu belirlemek için Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Eşi ile çok benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile biraz benzediğini ve hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları saptanmıştır. Ayrıca eşi ile oldukça benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile biraz benzediğini ve hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir sonuç ise; eşi ile biraz benzediğini düşünen evli bireylerin, eşi ile hiç benzemediğini düşünen evli bireylere göre evliliklerinde daha uyumlu oldukları bulgusudur.

Kişilik özellikleri açısından eşler arasındaki benzerliğin evlilikteki uyumla ilişkili olduğu görülmüştür. Bu sonucu, Nemecek ve Olson (1999) da desteklemektedir. Yaptıkları çalışmada; evlilik uyumu ile benzerlik arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır.

Yeni evli ve evlendikten dört yıl sonra boşanmış bireyler üzerinde ihtiyaç tamamlama ve benzerlik durumlarını ele alan bir çalışma yapılmıştır. Evliliği süre çiftlerde anlamlı bir ihtiyaç tamamlama davranışı görülmemiş, fakat anlamlı bir benzerlik düzeyi ortaya çıkmıştır. Boşanmış bireylerde ise ne ihtiyaç tamamlama ne de benzerlik bulunmuştur. Eşlerin benzerlik düzeyleri arttıkça evlilik uyumlarının da arttığı görülmektedir (O'Leary ve Smith, akt. Kalkan, 2002).

Waring ve arkadaşlarına göre (1981), kişisel benzerlik ve eşin doğru algısı eşler arasındaki yakınlığı artırır. Yaptıkları faktör analizleri, eş ilişkilerinde dört boyutu ortaya koymuştur: evlilikte uyum, kişisel özellikler, yakınlık ve problem çözme.

Evlilikte problem çözme becerileri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye baktığımızda ise; istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusudur. Evlilikte problem çözme becerileri puanları yüksek olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da yüksektir. Aynı şekilde evlilikte problem çözme becerileri puanları düşük olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da düşüktür. Sonuç olarak; evlilikte problem çözme becerileri arttıkça evlilik uyumu artmakta, evlilikte problem çözme becerileri azaldıkça evlilik uyumu azalmaktadır.

İlkketenci (2004), evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 133 erkek 128 bayan olmak üzere toplam 261 denek ile çalışmıştır. Bulgulara göre; problem çözenin aceleci, düşünen, kaçınan, kendine güvenli ve planlı yaklaşım alt boyutlarıyla evlilik uyumu arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Yapılan analizlerde yaş ve tanışma süresi ile problem çözme becerileri arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Evlilik süresi ile

problem çözme yaklaşımlarının kaçınan ve planlı yaklaşım boyutları arasında anlamlı ilişkiler olmakla birlikte evlilik uyumu ile arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bulgular erkeklerin evlilik uyumlarının bayanlardan daha yüksek olduğunu destekler niteliktedir. Gelir seviyesi, öğrenim durumu değişkenleri ve problem çözmenin bazı alt boyutlarıyla da anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Problem çözme becerileri mutlu, doyum ve uyum düzeyleri yüksek çiftleri ayırt etmede önemli bir bileşendir. Evlilikte problemlerin ortaya çıkmasının kaçınılmaz olduğu noktada, bu problemlerin ne şekilde çözüldüğü önem kazanmaktadır. Etkili problem çözme becerilerine sahip çiftlerin ilişkilerinin yaşanan çatışma sonucu daha az zarar gördüğü ortaya konmuştur (Ülker, 2011).

Mutlu ve doyumlu evliliklerde önemli role sahip olan evlilik uyumu, bireysel, durumsal ve ilişkiyel birçok faktörden etkilenmektedir. Bunlara örnek olarak; ilişkiye yönelik algılar, iletişim şekilleri, sorun çözme becerileri, bağlılık, cinsellik, heyecan arama ve sosyal anksiyete seviyesi, dindarlık ve eğitim düzeyi verilebilir (Polat, 2006).

Gottman ve Krokoff'a göre (1989); çiftlerin problem çözme becerilerinin gelişmesi için, yaşadıkları problemleri göz ardı etmemeleri gerekir. Evlilikte tartışılmayan ve çözüme kavuşmayan problemlerin evli bireyler arasındaki çatışma ve gerginliği arttırır.

Evli bireylerin; sağlıklı iletişim, problem çözme, çatışma çözme ve empati konularında yeni bakış açıları ve beceriler kazanabilmelerinin yanı sıra; ilişkinin karşılıklılığa dayanan doğası, destek alma/verme süreci, kendilerinin ve eşlerinin bağlanma stilleri ve ihtiyaçları üzerine farkındalık kazanmaları ve birbirlerinin beklentileri üzerine tartışabilmeleri, güvenli ve uyumlu ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesini kolaylaştırabilmektedir (Demir, 2009).

Son olarak da yaşam doyumu ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye baktığımızda; yaşam doyumu ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yaşam doyumu puanları yüksek olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da yüksektir. Aynı şekilde yaşam doyumu puanları düşük olan evli bireylerin evlilik uyumu puanları da düşüktür. Sonuç olarak; yaşam doyumu arttıkça evlilik uyumu artmakta, yaşam doyumu azaldıkça evlilik uyumu azalmaktadır.

Evlilik doyumunu tek başına ele almak yerine yaşam doyumu ile bağlantılı olarak düşünmek daha uygundur. Kişi hayatının tüm yönlerinde mutlu olmak ister. Bunun için de meslek, eğitim, yaratıcılık ve insanlık ilişkilerini seferber eder. Evlilik,

hayatının mutlu ve doyumlu yaşamayı arzu ettiği diğer bir yönüdür (Harris, akt. Canel, 2007: 32).

Yaşam doyumu ile ilgili yapılan çalışmalar cinsiyet, ırk ve gelir durumunun yaşam doyumunu ve mutluluğu yordamada hemen hemen hiçbir etkiye sahip olmadığını, psikolojik değişkenlerin örneğin kişisel eğilimlerin, yakın ilişkilerin ve içinde yaşanılan kültürün birey üzerindeki etkisinin yaşam doyumunu açıklamada daha fazla etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Myers ve Diener, akt. Dingiltepe, 2009). Ayrıca Dikmen (1995), evlilik süresi ile yaşam doyumu arasında bağlantı bulmuştur: Evli kalınan süre arttıkça çiftler birbirini daha iyi tanımakta, evlilik bağında bir güçlenme ve evlilikten doğan sorunlarda bir azalma gözlenmektedir. Glenn ve Weaver (1981) da, evlilikteki uyumun ve mutluluğun bireyin genel yaşam doyumuyla yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Evlilik ilişkisi içerisindeki çiftlerin en çok yakındıkları problemlerin kaynaklarına inildiğinde, çatışma çözme ve problem çözümü gibi iletişim odaklı becerilerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Çiftlerin yaşadıkları duygusal ve davranışsal problemler, herhangi bir yardım almadıkları takdirde, evliliklerini olduğu kadar yaşam doyumlarını da etkilemekte, dolayısıyla yaşam kalitelerini de düşürmektedir (Akgün ve Uluocak, 2010).

6. ÖNERİLER

Yeni bir yüzyılla birlikte, tüm dünya toplumlarında olduğu gibi toplumumuzda da meydana gelen hızlı sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlerin bir yansıması olarak evlilik ilişkileri de değişmekte, karmaşıklaşmakta, evlilikte yaşanan sorunlar geçmişe oranla çeşitlenmekte ve eşler arasındaki uyum sorunları artmaktadır (Şener ve Terzioğlu, 2008).

Batı literatüründe eşler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar çok yaygın olarak araştırılmasına ve çok sayıda araştırma yapılmasına karşın, ülkemizde bu konuya ilişkin kuramsal ve görgül yaklaşımların çok sınırlı düzeyde olduğu görülmektedir (Yılmaz, 2001). Karşılıklı etkileşen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen ve sorunlarını olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır (Beştepe ve diğ., 2005). Dolayısıyla; mutluluk, doyum ve beklentilerin gerçekleşmesi, evlilikte karşılıklı uyum ile mümkündür. Bu nedenle klinisyenler kadar araştırmacılar da evlilik kalitesi ve evlilik uyumunun araştırılmasına giderek artan bir ilgi duymaya başlamışlardır. Bu alanda ülkemizde daha fazla bilimsel çalışmaya ihtiyaç vardır (Beştepe ve diğ., 2005).

Szinovacz'a göre; eşlerin evlilikteki uyumu üzerinde etkili olan ekonomik, yönetsel ve psikososyal çeşitli konular üzerinde uzlaşmaları ve uyum sağlamalarında, karşılıklı anlaşma yoluyla çatışmaları azaltmada, eşlerin çatışan ilgi ve isteklerini mutlaka ortadan kaldırmaları gerekmez. Çatışmanın başarılı bir şekilde çözümü, ancak eşlerin birbirlerini anlayabilmeleri, farklılıklarını kabul edebilmeleri, ilgilerini uzlaştırabilmeleri, herhangi bir durum hakkında karşılıklı tanım yapabilmeleri, etkili ve doğru iletişim kurabilmelerine bağlıdır (akt. Şener ve Terzioğlu, 2008).

Aynı kültür içinde farklı sosyo-ekonomik düzeyde ve farklı eğitim düzeylerindeki kişilerin eşler arasındaki uyumu algılayışları çok farklı olabilir. Bu amaçla ülkemizde de eşler arasındaki uyumu ölçmeye yönelik olan ölçeklerin farklı SED'ler için geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması önemli görülmektedir. Dolayısıyla, ileride ülkemizde yapılacak olan çalışmalarda da eşler arasındaki uyumunun nasıl ölçüldüğü ve çocuğu nasıl etkilediğinin kültüre özgü standart ölçekler geliştirilerek değerlendirilmesi gerekmektedir. Daha aydınlatıcı ve daha

genel sonuçlara varmak için anılan konuya ilişkin çok sayıda araştırma bulgusuna ihtiyaç duyulmaktadır (Yılmaz, 2001).

Ayrıca bireylerin yaşamlarını etkileyen evlilik ilişkisindeki uyumun ne olduğu ve bunu etkileyen diğer unsurların belirlenmesi, yüksek boşanma oranlarının olduğu günümüzde büyük önem taşımaktadır (Güngör ve İlhan, 2008).

Evli bireylerin evlilik uyumu ile ilişkili değişkenleri saptamak ve bu değişkenlerin evli bireylerin evlilik uyum düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek, toplumsal açıdan son derece önemlidir. Çünkü evlilikler, hem bireysel hem de toplumsal sonuçlar doğurmaktadır. Sosyal bir olgu olarak da toplumun tümünü etkilemektedir.

Warren'e göre; eşinizin size çok uygun olacağına emin olacak kadar seçici olmanız, ancak taleplerinizi karşılayacak kimseyi asla bulamayacak kadar da seçici olmamanız gerekir (akt. Şenel, 2009).

Toplumun temel yapısı olan aile kurumunu oluşturan evli bireylerin evlilik uyumu ile ilişkili değişkenleri inceleyen bu çalışmanın, ileride yapılacak çalışmalarda evlilik ilişkisinin daha iyi irdelenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışma örnekleminin daha da genişletilerek evlilik uyumu incelemesinin ülke genelinde farklı bölgelere ve yerleşim yerlerine yaygınlaştırılması, elde edilen bulguların genellenebilirliğini arttıracaktır.

Evlilik uyumu hakkında evli bireyler için evlilik uyumu hakkında aydınlatıcı ve bilinçlendirici eğitim programlarının hazırlanması, konferans, seminer gibi etkinliklerin düzenlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Son olarak da; konu ile ilgili uzmanların, evli bireylerin evliliklerinde karşılaşacakları sorunlar için yardım alabilecekleri kurum ve kuruluşların aktif olarak çalışmasının son derece faydalı olacağı öngörülmektedir.

7. KAYNAKLAR

Adasal, R. (1963). *Tabii ve Hasta Cepheleri ile Cinsiyet, Aşk, Evlilik*. Ankara: Tarhan Kitabevi.

Akgün, R., Uluocak, G.P. (2010). *Evlilikte Etkili İletişim ve Problem Çözme: Bir Toplum Merkezindeki Kadınlarla Gerçekleştirilen Grup Çalışması*. Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi. Sayı: 23, Cilt: 6. 9-22.

Aktaş, S. (2009). *Eşlerden Birinin Kaygı Düzeyi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: MÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ansari, K. (2003). *Personality Traits and Socioeconomic Status as Predictors of Marital Adjustment in Working Women*. Phd Dissertation. Karachi: University of Karachi. Institute of Clinical Psychology.

Aşan, Ö., Erenler E. (2008). *İş Tatmini ve Yaşam Tatmini İlişkisi*. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı: 2, Cilt: 13. 203-216.

Atak, H. (2011). *Yetişkinliğe Geçiş Yıllarında Sigara İçme Davranışının Psikososyal Belirleyicileri ve Sigara İçmenin Yaşam Doyumu ve Öznel İyi Oluşla İlişkisi*. Klinik Psikiyatri Dergisi. Sayı: 1, Cilt: 14. 29-43.

Bal, H. (2007). *Bağlanma Stilleri, Cinsiyet Roller ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: MÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı (1990). *Kavramlar ve Tanımlar*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayını.

Baugh, C. W., Avery, A. W., Sheets-Haworth, K. L. (1982). *Marital Problem Solving Scale: A Measure To Assess Relationship Conflict Negotiation Ability*. Family Therapy, 9, 43-51.

Beştepe, E., Erbek, E., Eradamlar, N., Saatçioğlu, Ö., Özmen, H. A. (2010). *Psikiyatrik Yardım Talebi Olan, Olmayan ve Boşanma Aşamasındaki Çiftler Arasında Cinsiyet Yönünden Uyum, Problem Çözme Becerisi, Boyun Eğici Davranış ve Öfke Tutumunun Karşılaştırılması*. Nöropsikiyatri Arşivi. Sayı: 1, Cilt: 47. 15-22.

Bingham, A. (1973). *Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi*. A.F. Oğuzkan (Çev). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Canel, N. A. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: MÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çakır, S. (2008). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, İ. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik İlişkilerine Farklı Bir Yaklaşım: Bağlanma Kuramı* (92-113). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: DÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., Griffin, S. (1985). *The Satisfaction With Life Scale*. Journal of Personality Assessment. 49 (1), 71-75.

Dikmen, A.A. (1995). *İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi. No: 3-4, Cilt: 50. 115-140.

Dingiltepe, T. (2009). *Parçalanmış ve Tam Aileye Sahip Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyleri ile Yaşam Kalite Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: ÇÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Duman, M. (2012). *Mizaç ve Karakter Özelliklerinin Evlilik Uyumu ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: MÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., Alpkan, L. R. (2005). *Evlilik Uyumu*. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*. Sayı: 1, Cilt: 18. 39-47.

Erdoğan, S. (2007). *Evlilik Uyumu ile Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Ankara: GÜ. Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı.

Ergin, H. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Eşler Arası İletişim Çatışmaları* (187-210). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ergin, T. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik İlişkisini Geliştirmeyi Amaçlayan Çalışmalar* (172-186). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Fışiloğlu, H. (1992). *Lisansüstü Öğrencilerin Evlilik Uyumu*. *Türk Psikoloji Dergisi*. 7(28), 16–23.

Filsinger, E.E., Wilson, M.R. (1984). *Religiosity, Socioeconomic Rewards, and Family Development: Predictors of Marital Adjustment*. *Journal of Marriage and Family*. 46(3), 663-670.

Gazioğlu, İ.E.A. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Aile Yaşam Döngüsü* (29-47). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Glenn, N.D., Weaver, C.N. (1981). *The Contribution of Marital Happiness to Global Happiness*. *Journal of Marriage and the Family*, 43, 161-169.

Gottman, J.M., Krokoff, L.J. (1989). *Marital Interaction and Satisfaction: A Longitudinal View*. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(1), 47-52.

Gökçe, B. (1978). *Evlilik Kurumuna Sosyolojik Bir Yaklaşım*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 1. 7-21.

Gökmen, A. (2001). *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük ve Bağımlılık Algularının Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: HÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gökmar, Ö. (2011). *Aşk ve Evlilik*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Gülsün, M., Ak, M., Bozkurt, A. (2009). *Psikiyatrik Açıdan Evlilik ve Cinsellik*. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar (Current Approaches in Psychiatry)*. (1), 68-79.

Gürsoy, Ç. (2004). *Kaygı ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: MÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güven, N. (2005). *İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu ile İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güngör, H.C., İlhan T. (2008). *Evlilik Uyumu ve Mizah Tarzları Arasındaki İlişkiler*. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*. Sayı: 13, Cilt: 4. 97-106.

Hamamcı, Z. (2005). *Dysfunctional Relationship Beliefs In Marital Satisfaction And Adjustment*. *Social Behavior and Personality: An International Journal*. 33(4), 313-328.

Hamarta, E., Tümkaya, S., Çelik, M., Aybek, B., Deniz, M.E. (2008). *Duygusal Zeka Mizah Tarzı ve Yaşam Doyumu: Üniversite Öğretim Elemanları Üzerine Bir Araştırma*. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. Sayı: 30, Cilt: 3. 1-18.

Hasta, D. (1996). *Ev İşi Paylaşımı ve Ev İşi Paylaşımında Hakkaniyet Algısı ile Evlilik Doyumu İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hatipoğlu, Z. (1993). *The Role of Certain Demographic Variables and Marital Satisfaction of Husbands and Wives*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hünler, O. S. (2002). *The Effects Religiousness on Marital Satisfaction And The Mediator Role Of Perceived Marital Problem Solving Abilities Between Religiousness And Marital Satisfaction Relationship*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hünler, O.S., Gençöz, T. (2003). *Boyun Eğici Davranışlar ve Evlilik Doyumu İlişkisi: Algılanan Evlilik Problemleri Çözümünün Rolü*. Türk Psikoloji Dergisi. 18 (51), 99-108.

Işıoğlu, B. (2006). *Anksiyete ve Depresyon Tanısı ile İzlenen Evli Kadınlarda Aileiçi Şiddetin Sosyodemografik Faktörler, Çift Uyumu ve Hastalıkla İlişkisi*. Uzmanlık Tezi. İstanbul: Bakırköy Prof. Dr. Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi.

İlkketenci, R. (2004). *Evli Bireylerin Problem Çözme Becerileri ve Evlilik Uyumları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Johnson, D.R., Amazola T.O., Booth, A. (1992). *Stability and Developmental Change in Marital Quality: A Three Wave Panel Analysis*. Journal of Marriage and the Family. 54, 582-594.

Johnson, M.D., Benjamin, R.K., Rogge, R., Bradbury, T.N. (2004). *Evlilikteki Davranışların, Yüklemeler ve Evliliğin Niteliği Arasındaki Boylamsal İlişkideki Rolü*. (Çev. S.Üretmen). Türk Psikoloji Bülteni Dergisi, 32, 137-141.

Kalkan, M. (2002). *Evlilik İlişkisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Samsun: OMÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kastro, M. R. (1998). *Evlilik İçi Uyum ve Depresyon: Evlilik İlişkisinin Niteliği ve Eşlerde Semptom Oluşumu Hakkındaki Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koçinoğlu, H. (1991). *Sosyoekonomik Düzeyi Farklı Ailelerin Evlilik Konusundaki Bilgi Tutum ve Tavırlarının Saptanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koydemir, S., Selışık Z.E.S., Tezer, E. (2005). *Evlilik Uyumu ve Mükemmeliyetçilik Boyutları Arasındaki İlişkiler*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. Sayı: 23, Cilt: 3. 65-75.

Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı.

Kudiaki, Ç. (2002). *Cinsel Doyum ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Locke, H. J., Wallace, K. M. (1959). *Short Marital Adjustment And Prediction Tests: Their Reliability and Validity*. Marriage and Family Living. 21, 251-255.

Malkoç, B. (2001). *The Relationship Between Communication Patterns and Marital Adjustment*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Nemecek, S., Olson, K.R. (1999). *Five-factor Similarity and Marital Adjustment*. Social Behavior and Personality, 27, 309-318.

Onur, B. (2004). *Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik-Yaşlılık-Ölüm*. (6.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Öncü, B., Çevik. A. (1999). *Somatoform Bozukluk Tanısı Alan Hastalar: Depresyon, Anksiyete, Yaşam Doyumu, Evlilik Uyumları, Duygu Kontrol Düzeyleri*

Ve Olumsuz Yaşam Olaylarının Etkisi. Türkiye Klinikleri Psikiyatri Dergisi. Sayı:1, Cilt: 1. 84-89.

Özabacı, N. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik Öncesi İlişkiler* (48-60). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Özen, A. (2006). *Value Similarities of Wives and Husbands and Conflict Resolution Styles of Spouses as Predictors of Marital Adjustment.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam.* Ankara: PDREM Yayınları.

Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi.* Ankara: PDREM Yayınları.

Polat, D. (2006). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumluları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sardoğan, M.E., Karahan, T.F. (2005). *Evli Bireylere Yönelik Bir İnsan İlişkileri Beceri Eğitimi Programı'nın Evli Bireylerin Evlilik Uyum Düzeylerine Etkisi.* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 38,(2), 89-102.

Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi: Ailenin Toplumdaki Yeri.* İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Stanley, S. M. (2001). *Making A Case For Premarital Education.* Family Relations. 50(3), 272-280.

Şenel, H.G. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Eş Seçimi Kararı* (61-74). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Şener, A. (2002). *Ailede Eşler Arası Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması.* Yayınlanmamış Doktora Tezi Ankara: HÜ. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Şener, A., Terzioğlu G. (2008). *Bazı Sosyo-ekonomik ve Demografik Değişkenler ile İletişimin Eşler Arası Uyuma Etkisinin Araştırılması*. Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi. Sayı: 13, Cilt: 4. 7-20.

Tarhan, T. (2006). *Evlilik Psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Tomrukçu, T. (2010). *Özel ve Kamuya Ait İlköğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Yaşam ve İş Doyumu Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun: OMÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tuncay, E. (2006). *Predictive Role of Perfectionism on Marital Adjustment*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tutarel-Kışlak, Ş. (1995). *Cinsiyet, Evlilik Uyumu, Depresyon ile Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri Arası İlişkiler Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). *Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması*. 3P Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi. Sayı: 7, Cilt: 1. 50-57.

Tutarel-Kışlak, Ş., Çabukça, F. (2002). *Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi*. Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi. Sayı: 5, Cilt: 2. 35-42.

Türk Dil Kurumu, (2012). *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim Tarihi: 8 Aralık 2012, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.50c27a2f3a3920.69392609
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.50c27a353137e8.94175933

Uğurlu, O. (2003). *Evli Çiftlerde Cinsiyet Ayrımına İlişkin Tutumlar, Çatışma Yönetimi Biçimleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uşaklı, N. (2010). *Evli Bireylerin Evliliğe Uyumda Karşılaştığı Sorunlar ve Eğitim İhtiyaçları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ülker, G. (2011). *Evlilik Çatışmasının Sıklık ve Yaygınlığının Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: EÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Vara, Ş. (1999). *Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş Doyumu ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: EÜ. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

VanLaningham, J., Johnson, D.R. (2001). *Marital Happiness, Marital Duration, and the U-Shaped Curve: Evidence From A Five-Wave Panel Study*. Social Forces, 79(4), 1313-1341.

Yalçın, B., Tetik, S. ve Açıkgoz, A. (2010). *Yüksekokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisi Algıları İle Kontrol Odağı Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. Sayı: 25, Cilt: 2. 19-27.

Yavuzer, H. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Aile İlişkileri ve Çocuk* (164-171). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H., Gazioğlu, İ.E.A. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik Okulu: Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri* (9-19). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yetim, Ü. (1991). *Kişisel Projelerin Organizasyonu Açısından Yaşam Doyumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: EÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, İ. (1992). *Evli Bireylerin Uyum Düzeylerini Etkileyen Etmeler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: HÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, A. (2009). Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilikte Yaşanan Sorunlar ve Başa Çıkma Yolları* (211-229). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, A. (2001). *Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar*. Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi. Sayı: 4, Cilt: 1. 48-57.

Quinn, W. H., Odell, M. (1998). *Predictors of Marital Adjustment During The First Two Years*. Marriage & Family Review. 27(1), 113-130.

Waring, E., McElrath, D., Lefcoe, D., Weisz, G. (1981). *Dimensions of Intimacy in Marriage*. Psychiatry. 44(2), 169-175.

Winemiller, DR., Mitchell, ME. (1994). *Development of a Coding System for Marital Problem Solving Efficacy*. Behav Res Ther. 32(1), 159-164.

8. EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Değerli Katılımcı,

Aşağıda sizi ve evliliğinizi tanımaya yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Bu araştırma, evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesine yöneliktir. Elde edilen veriler, yüksek lisans tezinde kullanılacaktır. Veriler, araştırma amacının dışında kullanılmayacak ve bilgileriniz saklı tutulacaktır. Vereceğiniz cevaplar, araştırma sonuçlarını etkilemesi bakımından önemlidir. Bu nedenle hiçbir soruyu boş bırakmadan dikkatlice okuyup, size en uygun seçeneği “X” ile işaretleyiniz. Soruların doğru cevabı yoktur, önemli olan size en uygun cevabı işaretlemenizdir.

Katılımınız ve içten cevaplarınız için teşekkür ederim.

Psikolog Semra ŞENTÜRK

Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı

1. Cinsiyetiniz: () Kadın

() Erkek

2. Yaşınız: () 20 - 35

() 36 - 45

() 46 - 65

3. Eğitim Durumunuz: () Okur-yazar

() İlkokul Mezunu

() Ortaokul Mezunu

() Lise Mezunu

() Üniversite ve Üstü

4. Ekonomik durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz? () Kötü

() Orta

() İyi

() Çok İyi

- 5. Mesleğiniz:** () Memur
() İşçi
() Serbest Meslek
() Emekli
() Ev Hanımı

- 6. Evlilik Şekliniz:** () Görücü Usulü
() Flört ederek, anlaşarak
() Akraba Evliliği
() Kaçarak

- 7. Kaç yıldır evlisiniz?** () 1-9 yıllık
() 10-19 yıllık
() 20-29 yıllık
() 30 ve Üstü

- 8. Kaç çocuğunuz var?** () Çocuk yok
() 1 Çocuk
() 2 Çocuk
() 3 ve Üzeri

- 9. Kiminle yaşıyorsunuz?** () Eşimle
() Eşim ve çocuklarımla
() Eşim, çocuklarım ve bazı aile büyüklerimle

- 10. Genel olarak düşündüğünüzde, eşinizle ne kadar benzersiniz?**
() Çok benzeriz
() Oldukça benzeriz
() Biraz benzeriz
() Hiç benzemeyiz

Ek 2: Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)

Aşağıda yaşam doyumunuzu ölçmek üzere hazırlanmış 5 cümle vardır. Her cümleyi dikkatlice okuyunuz. Sizden istenen; her ifadeye ne kadar katıldığınızı belirtmek için, “Kesinlikle Katılıyorum” dan “Kesinlikle Katılmıyorum” a kadar uzanan 7 seçenekten, size en uygun olanı seçmenizdir. Size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneğe “X” işareti koyunuz. Bu şekilde 5 cümlenin her biri için size en yakın gelen kutucuğa işaretinizi koyarak cevaplarınızı veriniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Kararsızım	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Hayatım birçok yönden idealimekine yakın.							
2. Hayat şartlarım mükemmel.							
3. Hayatımdan memnunum.							
4. Şimdiye kadar hayatımda sahip olmak istediğim şeyleri elde ettim.							
5. Eğer hayata yeniden başlasaydım, hayatımda hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.							

Ek 3: Evlilikte Problem Çözme Becerileri Ölçeği (EPÇBÖ)

Aşağıda evlilikte karşılaştığınız problemleri(sorunları) çözme konusunda kendinizi nasıl gördüğünüzü değerlendirmeniz için hazırlanmış 9 soru bulunmaktadır. Her cümleyi dikkatlice okuyunuz. Sizden istenen; her bir soru için verilen 5 seçenekten size en uygun olanı seçmenizdir. Size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneğe “X” işareti koyunuz. Bu şekilde 9 sorunun her biri için size en yakın gelen kutucuğa işaretinizi koyarak cevaplarınızı veriniz.

1. Diğer çiftlere kıyasla, kendi sorun çözme becerinizden ne kadar eminsiniz?	Hiç emin değilim () () () () ()	Çok eminim () () () () ()
2. Çözümlerinizi, ilişkideki sorunlarda ne derece etkilidir?	Çok etkisiz () () () () ()	Çok etkili () () () () ()
3. Eşinize, bir sorun için çözüm önerme konusunda, kendinizi ne kadar rahat hissedersiniz?	Çok rahatsız hissedirim () () () () ()	Çok rahat hissedirim () () () () ()
4. İlişkinizde karar verme sürecine ne kadar katkınız olur?	Hiç katkı olmaz () () () () ()	Çok katkı olur () () () () ()
5. Evliliğinizde karar verme sürecinden ne kadar mutlusunuz?	Çok mutsuzum () () () () ()	Çok mutluyum () () () () ()
6. Eşinizle sorunları tartışırken, eşiniz sizin duygularınızı ne kadar iyi anlar?	Asla anlamaz () () () () ()	Her zaman anlar () () () () ()
7. Sorunlara getirilen çözümlerden ne kadar memnunsunuz?	Hiç memnun değilim () () () () ()	Çok memnunum () () () () ()
8. Eşinizle birlikte sorun çözmeye çalışmak konusunda kendinizi ne kadar rahat hissediyorsunuz?	Çok rahatsız hissediyorum () () () () ()	Çok rahat hissediyorum () () () () ()
9. Bir çift olarak ilişkideki farklılıklar ya da sorunları çözme konusunda kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?	Çok etkisiz () () () () ()	Çok etkili () () () () ()

Ek 4: Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ)

Aşağıda evliliğinizle ilgili bilgi edinmek amacıyla hazırlanmış 15 madde bulunmaktadır. Her maddeyi dikkatlice okuyunuz. Sizden istenen; her bir soru için verilen seçeneklerden size en uygun olanı seçmenizdir. Size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneğe “X” işareti koyunuz. Bu şekilde 15 maddenin her biri için size en yakın gelen kutucuğa işaretinizi koyarak cevaplarınızı veriniz.

1. Aşağıdaki ölçek çizgisi üzerinde, “**evliliğinizdeki mutluluk derecenizi tüm yönleri ile en iyi tanımladığına inandığınız noktaya**” “X” işareti koyunuz.

(Ortadaki “**mutlu**” sözcüğü, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil etmekte ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliğinde “**çok mutsuz**” olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği “**çok mutlu**” olan küçük bir azınlığı temsil etmektedir.)

Çok mutsuz

()

()

()

Mutlu

()

()

()

Çok mutlu

()

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Hiçbir zaman anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme						
3. Boş zaman etkinlikleri						
4. Duyguların ifadesi						
5. Arkadaşlar						
6. Cinsel ilişkiler						
7. Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya yerinde davranış)						
8. Yaşam felsefesi						
9. Eşinizin akrabalarıyla anlaşma						

Aşağıdaki her soru için; evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız seçeneği “X” ile işaretleyiniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle;

- Erkeğin susmasıyla
- Kadının susmasıyla
- Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır.

11. Ev dışı faaliyetlerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- Hepsini
- Bazılarını
- Çok azını
- Hiçbirini

12. Boş zamanlarınızda aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- Dışarıda bir şeyler yapmayı
- Evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

- Dışarıda bir şeyler yapmayı
- Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

- Sık sık
- Arada sırada
- Çok seyrek
- Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz;

- Aynı kişiyle evlenirdiniz
- Farklı bir kişiyle evlenirdiniz
- Hiç evlenmezsiniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

- Hemen hemen hiçbir zaman
- Nadiren
- Çoğu konularda
- Her konuda

9. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

- 05.11.1989 tarihinde, Kırcaali’de doğdu.

Eğitim:

- (2011-2013) Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü – Psikoloji Anabilim Dalı, Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı
- (2007-2011) İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi – Psikoloji Bölümü (Üniversiteyi “%100 Burslu” olarak kazandı ve üniversiteden “Bölüm İkincisi” olarak mezun oldu)
- (2003-2007) Orhan Cemal Fersoy Lisesi - Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (“Eşit Ağırlık Bölüm Birincisi” olarak mezun oldu)
- (1995-2003) Gazi İlköğretim Okulu (“Okul Birincisi” olarak mezun oldu)

Staj Deneyimleri:

- Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Gata Haydarpaşa Eğitim Hastanesi – Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Servisi
- Balıklı Rum Hastanesi – Psikiyatri Servisi
- Türkiye Personel Yönetimi Derneği
- Özel İlk Yaman Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Üye Olduğu Kuruluşlar:

- 2009 yılından beri Türk Psikologlar Derneği üyesidir.

Bilgisayar Bilgisi:

- Microsoft Office; Excel, Word, Power Point; İnternet; SPSS

Yabancı Dil:

- İngilizce

İş Deneyimi:

- 2013 yılından beri Türk Silahlı Kuvvetleri’nde görev yapmaktadır.